

Nyugat-magyarországi Egyetem
Savaria Egyetemi Központ
Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Tanszék

Weboldal készítése Joomla tartalomkezelő rendszer használatával

Konzulens:

Ördögné Kovács Mónika
adjunktus

Készítette:

Lang Zoltán
informatikus könyvtáros

Szombathely
2011

Tartalom

<u>Tartalom.....</u>	<u>1</u>
<u>Bevezetés.....</u>	<u>3</u>
<u>Témaválasztásról.....</u>	<u>3</u>
<u>Szakirodalomról.....</u>	<u>3</u>
<u>A tartalomról.....</u>	<u>4</u>
<u>A hipotézisem.....</u>	<u>5</u>
<u>Tisztázandó fogalmak.....</u>	<u>5</u>
<u>Mit értünk dinamikus honlap alatt? .....</u>	<u>5</u>
<u>Mi a tartalomkezelő rendszer? .....</u>	<u>6</u>
<u>Mi a „Joomla!”? .....</u>	<u>6</u>
<u>Mi a nyílt forráskód (Open Source)?.....</u>	<u>7</u>
<u>Mi a PHP?.....</u>	<u>7</u>
<u>Mi Domain név?.....</u>	<u>8</u>
<u>Mi a bővítmény?.....</u>	<u>8</u>
<u>Mi a modul?.....</u>	<u>8</u>
<u>Mi a sablon?.....</u>	<u>8</u>
<u>Mi a komponens?.....</u>	<u>9</u>
<u>Mi a beépülő modul? .....</u>	<u>9</u>
<u>Miért pont a Joomla?.....</u>	<u>9</u>
<u>A Cell-Cup honlapja .....</u>	<u>10</u>
<u>Története.....</u>	<u>10</u>
<u>Miért kell megint új?.....</u>	<u>11</u>
<u>Joomla telepítése.....</u>	<u>12</u>
<u>Lépések.....</u>	<u>12</u>
<u>Tárhely 13</u>	
<u>Domain név.....</u>	<u>13</u>
<u>Telepítést megelőző lépések.....</u>	<u>14</u>
<u>Telepítés.....</u>	<u>15</u>
<u>Template – Sablon, avagy kinézet.....</u>	<u>22</u>
<u>Tartalom / ”Cikkek” feltöltése.....</u>	<u>24</u>
<u>Felépítése.....</u>	<u>24</u>
<u>Szekció és kategória létrehozása.....</u>	<u>25</u>
<u>Tartalom feltöltse cikként.....</u>	<u>27</u>
<u>Menükészítés.....</u>	<u>28</u>
<u>Tervezés.....</u>	<u>28</u>
<u>Menüfajták.....</u>	<u>29</u>
<u>Menümodul létrehozása.....</u>	<u>29</u>
<u>Menüpontok létrehozása.....</u>	<u>32</u>
<u>Webnapló elrendezésű megjelenítés.....</u>	<u>36</u>
<u>Bővítmények.....</u>	<u>38</u>

<u>Galéria létrehozása.....</u>	<u>39</u>
<u>Vendégkönyv készítése.....</u>	<u>41</u>
<u>Többnyelvűség: Joom!Fish vagy Google Translate.....</u>	<u>43</u>
<u>Web 2.0.....</u>	<u>46</u>
<u>Felhasználó kezelés.....</u>	<u>47</u>
<u>Biztonság.....</u>	<u>49</u>
<u>Könyvtári példa.....</u>	<u>51</u>
<u>Jó tanácsok.....</u>	<u>57</u>
<u>Összegzés.....</u>	<u>60</u>
<u>Feladatmegoldások.....</u>	<u>60</u>
<u>Felhasznált irodalom:.....</u>	<u>66</u>
<u>Melléklet .....</u>	<u>68</u>
<u> 1. számú melléklet.....</u>	<u>69</u>
<u> Plágium - Nyilatkozat.....</u>	<u>69</u>

Bevezetés

Témaválasztásról

Már kiskoromtól kezdődően érdekelt minden elektronikai eszköz, ami a házunkban megtalálható volt (televízió, videó lejátszó, stb.). A 90-es évek közepén összeismerkedtem a számítógéppel, ami nem lóghatott ki a sorból. Először a fizikai mivolta érdekelt, ezért szedtem szét darabokra és raktam össze, majd a programok és az internet világa ejtett rabul. A középiskolai tanulmányom során a 2003/2004-es tanévben készítettem el az első „honlapomat” számítástechnika óra keretein belül (*ami statikus volt, szimpla „tag”-ekből készült, egy sima jegyzetomb program segítségével; ám a világhálóra igazából sohasem került fel*). 2005-ben kértek fel, hogy készítsem el a *Cellödömölki Városi és Vasutas Sportegyesület* honlapját (*egy ideje átadtam a szerkesztést másnak, de ma is elérhető a <http://www.cvse.hu> oldalon*). Egyszerű megoldást próbáltam keresni, hogy a sok hírszerkesztő (*mert külön felelőse volt az asztalitenisznek, a labdarúgásnak, a női és férfi kézilabdának*) könnyen fel tudja tölteni a cikkeket, s ekkor akadtam rá a **Joomla**, teljesen ingyenes és egyszerűen használható tartalomkezelő rendszerre. 2006-ban kért fel, a szintén cellödömölki székhelyű *Gyermekszív Alapítvány*, hogy vegyem kezelésbe a **Joomla 1.0** alappal rendelkező weboldalukat, amely többek között a nemzetközi kézilabda fesztivál szervezésében játszik fontos szerepet. Mivel már dolgoztam ilyen CMS-sel, így örömmel mondtam igent számukra. Azóta sok idő telt el, és az elmúlt négy évben több fejlesztés is napvilágot látott, így most új **Joomla 1.5** alapú honlapot készítek az alapítvány számára, így ez a munka adta az ötletet és a témát a szakdolgozatomhoz is.

Szakirodalomról

Egy sarkalatos pontja a dolgozatomnak a megfelelő szakirodalom felkutatása. A Google keresőt használva, a „Joomla” keresőkérdés nagyjából 242.000.000 találatot kínál számomra. Viszont kézzel fogható, papír alapú könyv, sajnos még nagyon kevés jelent meg ezzel kapcsolatban (*részben ezért is választottam ezt a témát, mert igazi kihívásként is szolgál*). Viszont a Kiskapu kiadó 2010-ben

megjelentette **Barrie M. North** - *Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyvét*, amely nagyban segítette a munkámat, de főként próbáltam a saját tapasztalataimra és az internetről nyert ötletekkel bővíteni a dolgozatot.

A tartalomról

Írni fogok a tartalomkezelő rendszerekről, tisztázni fogom az egyes alapfogalmakat; bemutatom a Joomla-t és dolgozatom nagy részét a *Cell-Cup* honlapjának az elkészítésének dokumentációja teszi ki. Még egy bővebb pont lesz egy jó könyvtári példa a Joomla használatára, amelyben a celldömölki könyvtár honlapját fogom megvizsgálni. Viszont nem fogok mélyebb programozásba belemenni, mert úgy érzem az túlmegy a dolgozatom keretein. A tanulmányom írása előtt el kellett gondolkodnom azon is, hogy milyen nyelvezetet használjak és úgy döntöttem, hogy inkább legyen olvasmányos, mint szaknyelvi, hisz nem programozóknak szánom a dolgozatot, hanem jórészt „kezdők” számára. A könyvtárosok általában humán beállítottságúak, ennek ellenére bátran ajánlom számukra, hogy próbálkozzanak a *Joomla* használatával, mert a dolgozatot használatával könnyen érthetővé válik.

Legjobban úgy lehet ebből tanulni, hogy ha valaki nem csak elolvassa, hanem olvasás közben a leírt megoldási lehetőségeket gyakorolja is. A szimpla elolvasásnál nem látja maga előtt senki sem a Joomla felhasználói felületét, így idegennek tűnhetnek a leírtak, de ha valaki a szeme előtt látja azt, akkor könnyen tud előre haladni. Azon az oldal jobb margóján, ahol az alábbi kép látható, ott egy feladatot lehet megoldani, melynek a megoldása az utolsó fejezetben található. Ezek a feladatok segítenek a Joomla kezelésének rutinszerzésében.

1. ábra: a feladatokat a margón jelölő ábra¹

---

¹ Számítógép szerviz Sopron. http://images04.olx.hu/ui/2/77/97/23237097_1.jpg [Letöltve 2011. február 2.]

A hipotézisem

A Joomla 1.5 ingyenes tartalomkezelő-rendszer, tökéletesen ki tudja szolgálni könyvtári honlapok elvárásait és bármely könyvtári honlapként megállná a helyét, megfelelő elkészítő munka által. Segítségével több *web 2.0* (*Youtube, Facebook, Twitter*, stb.) alkalmazás is beépíthető, melyet a könyvtárak kihasználhatnának a bennük rejlő közösségkovácsoló lehetőségek miatt is. Természetesen nem csak könyvtári honlap létrehozására alkalmas, ezért új szolgáltatások is létrehozhatóak.

Tisztázandó fogalmak

A legfontosabb, hogy az alapfogalmakkal tisztában kell lennünk, ezért is hoztam létre ezt a pontot, és ezen okból nem a végére tettem mellékletben, mert akkor nem lenne ennyire szem előtt. Amennyiben ezek alapján sem válik világossá az egyes fogalmak jelentése, akkor nem a különböző könyveket ajánlom figyelembe, mert mint ahogyan már említettem sajnos elég kevés tartalmazza a megfelelő információkat, hanem egy szimpla online keresést (például a *Wikipédiát, Google-t* és az ezzel foglalkozó *fórumokat*). Ezeket nem kell bemagolni, csak ha valami nem lenne világos a későbbiekben, érdemes ide visszalapozni.

Mit értünk dinamikus honlap alatt?

A dinamikus weblap alapeleme az úgynevezett motor, segítségével ismételtlen végezhetőek el bizonyos műveletek (pl.: *nem kell újra keretet, és menüket készíteni a honlaphoz, mert ezt a motor generálja*), nem szükséges forráskódot manuálisan előállítani, ezt a honlapmotor végzi el helyettünk. Ehhez szükség van olyan leíró nyelvre (mint például a *PHP*), amely képes a szerverre felvitt adatokat és információkat rögzíteni, akár adatbázis formában (pl.: *mySQL*). Ebből a megfogalmazásból is látszik, hogy ez egy felhasználóbarát megoldás, nem szükséges a HTML nyelvből ismert „*tag*”-ekkel szenvedni.

---

² *Weblap*. <[http://hu.wikipedia.org/wiki/Weblap#Statikus .C3.A9s dinamikus weblapok](http://hu.wikipedia.org/wiki/Weblap#Statikus_.C3.A9s_dinamikus_weblapok)>
[Letöltve: 2010. szeptember 14.]

Mi a tartalomkezelő rendszer?

Content Management System (innenről csak *CMS*) tartalomkezelő rendszert jelent. Ez egy marketing kifejezés, amely azon szoftverekre igaz, amelyek több személy együttműködésével készülő munkák koordinálására dolgoztak ki. Ezek egyik válfaja a *Web-tartalomkezelő rendszer (WCMS)*, ezek arra hivatottak, hogy leegyszerűsítsék a weblapkészítést, ezt a weblapszerkesztők szimplán CMS-nek szokták rövidíteni egymás között.³

Weboldalak elméletben két részből épülnek fel: a **tartalomból** és a **tartalom megjelenéséből**. A dinamikus weboldalakkal mindkettő elválik magától a honlaptól. Míg a CSS (*Cascading Style Sheets*⁴: ez egy *stílusleíró nyelv, amely HTML, vagy XML típusú dokumentumok megjelenését írja le*) a megjelenést választja el a weboldaltól, addig a CMS ugyanezt teszi a tartalommal. Ez megkönnyíti az egész webhelyre kiterjedően egységes és egyszerűen módosítható elrendezést alakítsunk ki, és HTML nyelv ismerete nélkül is könnyen tudjunk tartalmat hozzáadni, szerkeszteni és formázni.⁵

Mi a „Joomla!”?

Egy olyan tartalomkezelő rendszer, mely profi dinamikus honlapok építésére alkalmas. Egyben egy **nyílt forráskódú szoftver**, melynek egyszerű használata megkönnyíti a weboldalak készítését. Telepítése egyszerű, elvégzéséhez asztali programokhoz (*például: Word, Openoffice, stb.*) hasonlóan varázsló utasításokat kell követni. Természetesen az alaprendszer egyszerűen kiegészíthető címtárakkal, képtárakkal és egyéb bővítményekkel.⁶ *Itt szeretném megjegyezni, hogy a Joomla! CMS hivatalosan a végén felkiáltójellel irandó, de mivel ezzel nem szeretném az olvasást és az értelmezést megnehezíteni, ezért ennek használatától a dolgozatomban eltérek.*

---

³ *Tartalomkezelő rendszerek.* <http://hu.wikipedia.org/wiki/Tartalomkezel%C5%91_rendszer> [Letöltve: 2010. szeptember 13.]

⁴ *CSS.* <<http://hu.wikipedia.org/wiki/CSS>> [Letöltve: 2011. január 12.]

⁵ *NORTH, Barrie M.: Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyv.* Budapest: Kiskapu, 2010. p 1-6.

⁶ *Mi a Joomla!?* <<http://www.joomla.org.hu/mi-a-joomla.html>> [Letöltve: 2010. szeptember 13.]

Mi a nyílt forráskód (Open Source)?

Olyan szoftverek, amelyeknek forráskódjához az eredeti szerzőkön kívül mások is szabadon hozzáférhetnek és szerkeszthetik, bővíthetik azt.⁷ Történetét tekintve az addigi elfogadott szoftverfejlesztési iránnyal szemben a *Netscape* szabadon hozzáférhetővé tette a böngészője forráskódját. A világháló robbanásszerűen növekedet, úgy növekedtek a nyíltforrású programok fejlesztőinek száma is. A legjelentősebb szoftverek gyűjtőneve a **LAMP**⁸:

- *Linux* – operációs rendszer
- *Apache* – webkiszolgálót futtató szoftver
- *MySQL* – adatbázis-kezelő szoftver
- *PHP* – programozási nyelv

Mi a PHP?

A *PHP (Hypertext Preprocessor)* nyílt forráskódú számítógépes *szkript* nyelv, dinamikus weboldalak készítésére használják. A legfontosabb tulajdonsága, hogy a PHP alapú honlapoknál a *HTML nyelvet* csak formázásra használják.⁹ Működését tekintve, ha egy PHP nyelvben írt oldalt szeretnénk megnyitni, akkor a kiszolgáló először a PHP utasításokat dolgozza fel és csak a kész (HTML) kimenetet küldi el a böngészőnek. A PHP nyelv lényegében nagy mértékű kiegészítése a HTML nyelvnek. Átala lehetővé válik sok új feladat elvégzése, mely HTML szkriptekkel nem, vagy csak korlátozottan volt elvégezhető, így például a bejelentkezés, adatbázis-kezelés, adatfeldolgozás, dinamikus listakészítés, stb..¹⁰

---

⁷ *Nyílt forrás.* <http://www.mimi.hu/informatika/nyilt_forras.html> [Letöltve: 2010. szeptember 13.]

⁸ NORTH, Barrie M.: *Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyv.* Budapest: Kiskapu, 2010. p 7.

⁹ *What is PHP?* <<http://www.php.net/>> [Letöltve: 2010. szeptember 13.]

¹⁰ *PHP.* <<http://hu.wikipedia.org/wiki/PHP>> [Letöltve: 2011. január 13.]

Mi Domain név?¹¹

Egy tartomány név (*egyedi név*), amely megkülönbözteti egymástól az internetre csatlakozó számítógépeket (*kiszolgálókat*), tehát egyedi azonosítók, de csupán címkék, amelyeket IP címek helyett használunk. A számítógépek közötti kommunikáció ezek között zajlik le, ezen nehezen megjegyezhető IP címeket helyettesítik.

Mi a bővítmény?¹²

Nagyon sok funkciót lehet megvalósítani a Joomla-val, de ehhez szükség van ezek bővítésére. Ezeknek 5 fajtája van: *komponensek*, *modulok*, *beépülő modulok* (plugin), *sablonok* és a *nyelvek*. Mindegyik típus saját funkciókkal rendelkezik és kezel. (Az 5.9 Bővítmények fejezetben bővebben fogok róla beszélni.)

Mi a modul?¹³

Az oldal megjelenítésére szolgáló kisebb és rugalmasabb alkalmazások, néha komponensekhez is kapcsolódnak. Ezeket kis dobozokként kell elképzelni, melyek egy komponens köré csoportosulnak. Ilyen például a bejelentkezés modul. Az egyes modulokat menüpontokhoz is lehet rendelni, de azt is be lehet állítani, hogy egy-egy modul csak egy bizonyos menüpontnál jelenjen meg. Nem mindig szükséges a modulokat egy komponenshez kapcsolni, szimplán HTML kódot is tartalmazhatnak. Különböző sablonok különböző modul-elrendezéseket tesznek lehetővé.

Mi a sablon?¹⁴

A sablon biztosítja a webhelyünk külső megjelenését. Ha a sablonunkat lecseréljük, akkor megváltozik az oldal kinézete. Ezek különböző mezőket

---

¹¹ *Domain név.* <http://www.mimi.hu/informatika/domain_nev.html> [Letöltve: 2010. szeptember 14.]

¹² *A Joomla! bővítmények típusai.* <http://wiki.joomla.org/hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai> [Letöltve: 2010. október 26.]

¹³ *A Joomla! bővítmények típusai.* <http://wiki.joomla.org/hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai> [Letöltve: 2010. október 26.]

¹⁴ *A Joomla! bővítmények típusai.* <http://wiki.joomla.org/hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai> [Letöltve: 2010. október 26.]

tartalmaznak, melyekben a komponensek és a modulok jelennek meg. Egy sablon egyszerű létrehozni, de szükséges hozzá HTML és CSS nyelvismeret. Változtatni sem nehéz rajta, szerencsére nagyon rugalmasak. Az internet nagyon sok lehetőséget kínál ingyenes sablonok, (más néven) „*Template*”-k letöltésére.

Mi a komponens?¹⁵

Mini-alkalmazás, ami két részre osztható: adminisztrátori és webhely. Amikor megnyitunk egy oldalt (*tehát rákattintunk egy menüpontra*), akkor egy komponens kerül meghívásra, ami visszaküldi a fő oldaltörzset. Ilyen lehet például a regisztráció, ami az oldalon történik meg, de őket kezelni az adminisztrátori felületen lehet. Minden egyes menüpont egy komponenst „hív meg”.

Mi a beépülő modul?¹⁶

A beépülő modulok (*más néven plugin*), fejlett bővítmények, amelyek nélkülözhetetlenek az eseménykezelésben. Az oldalunkon megnyitott menük (*alapfunkció, modul, vagy komponens*) előidéznek egy eseményt. Ilyenkor az eseményhez kapcsolt beépülő modul kezeli / végzi az esemény végrehajtását. Más megfogalmazásban a webhely háttérében futó szolgáltatásokat jelent.

Miért pont a Joomla?

Több ok vezetett ahhoz, hogy ismét a Joomla-t válasszam (*és most szeretnék megosztani párat ezekből, ajánlás céljából*). Többek között az, hogy már jól ismerem, gyakorlott felhasználója és szerkesztője vagyok. „*Ami egyszer bevált, azon ne változtass*” elvet szeretném követni. Semmi esetre sem szerettem volna egy fizetős alaprendszert, költséghatékonysági ok miatt. Tehát az elvárásaim szerint legyen:

---

¹⁵ *A Joomla! bővítmények típusai.* <http://wiki.joomla.org.hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai> [Letöltve: 2010. október 26.]

¹⁶ *A Joomla! bővítmények típusai.* <http://wiki.joomla.org.hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai> [Letöltve: 2010. október 26.]

- **ingyenes:** a használatáért nem kell sem egyszeri, sem folyamatos díjat fizetni.
- **nyílt forráskódú:** engedélyek és jelszavak kérése nélkül módosíthatók rajta.
- **komplex:** minél több funkcióra tudjam használni.
- **általános célú:** ne csak fórumként, vagy szimpla blogmotorként lehessen használni.
- **magyarul is elérhető:** a könnyű kezelés érdekében az adminisztrátor felület is rendelkezzen magyar nyelvű fordítással.
- **jól kiforrott:** ne kerüljenek elő a használat során hibák, hanem az évek folyamán, nagyobb múlttal rendelkező tartalomkezelő rendszereknél már bővített, javított változattal rendelkezzen.
- **különböző szerverkörnyezetben is jól működtethető:** új környezetbe kerülés után se okozzon problémát a kezelése.

Úgy gondolom, ezeknek mind megfelel a **Joomla**, és mindössze még igazán két nagy vetélytársa akad, ami a **Drupal** és a **Wordpress**. 2009-ben zajlott az *SXSW webes tartalomkezelő rendszerek ütközete*¹⁷, ahol végül is mindhárom megkapta a győztesnek járó díjat, de a legjobb paramétereket a Joomla nyílt forráskódú CMS érte el. Sajnos volt szerencsém Drupal-t is használni az évek folyamán, de úgy gondolom, hogy a Joomla sokkal jobban és könnyebben kezelhető nála.

A Cell-Cup honlapja

Története

Gyermekszív alapítvány 1990-es években alakult azzal a céllal, hogy tegyenek valamit Celldömölk és környékén élő ifjúság egészségéért. Ennek érdekében hoztak létre egy évenként megrendezésre kerülő kézilabda tornát. A torna olyan

¹⁷ REEVES, Jen: *SXWS Web Content Management System Showdown*.

<<http://www.cmswire.com/cms/web-cms/sxsw-web-content-management-system-showdown-update-2-004124.php>> [Letöltve: 2010. október 26.]

sikeres lett, hogy híre ment határon innen és túl. Évről évre folyamatosan egyre több csapat nevezett a kupára, gyors információközlésre volt szükség, így létrehoztak egy honlapot. Sima statikus, „.html” lapokból álló oldalt. Az évek folyamán elavulttá vált, így 2005 végére Joomla alapú dinamikus oldalt hoztak létre, viszont a honlap fejlesztője külföldre távozott, így 2006-ban én vettem át a szerkesztési feladatokat. Egy megnövekedett használat rajzolódik ki, minden évben a kupa előtti 2 hónapban és az időpontjában *(ami általában augusztus második hetében zajlik)*.

Miért kell megint új?

Egy nagy horderejű kérdés, amire érdemes kitérnem. Nagyon fontos megemlítenem, hogy használói szempontból egy „állandó” tartalom, és annak megszokott elérhetősége sokkal pozitívabb, mint a folyamatosan változó menük hada *(természetesen ez hírportáloknál nem igaz)*. Ilyenkor bele kell képzelni önmagunkat a felhasználó szemébe, ezt a honlapot általában kézilabda-edzők, -menedzserek böngészik. Ha a torna lebonyolításával kapcsolatos tartalmak helyét állandóan új menüpontokban kellene keresni, az bosszúságot okozna számukra. Ennek elkerülése érdekében, az ilyen tartalmakkal rendelkező honlapokat nem célszerű évente teljesen új külsővel ellátni.

Viszont megélt 5 kerek évet ez a honlap, fejlődött a világ, fejlődtek a szoftverek, programok és a Joomla is. Egy sokkal biztonságosabb honlapot lehet létre hozni. A másik fontos dolog, hogy a kupa jubileumhoz érkezett, 2011 augusztusában a XV. kerül megrendezésre, ezért is kell egy új alap és külső, ami reményeink szerint esetleg megint 5 évig látná el a feladatát. Az utolsó kupa megrendezését követően, összeült az alapítvány kuratóriuma, és az ott zajló megbeszélésen az is szóba került, hogy nem értük el a kívánt közönséget. Ennek oka lehet, hogy a **honlap túlszűfoltta vált** a sok információ és tartalom miatt, ezért mindenképpen újra kell gondolni a menüket, és átláthatóbbá kell tenni azokat.

Új **kihívás** elé állított még a **web 2.0** is, mert a Joomla 1.0 alappal rendelkező honlapra, néha nehézkes volt még egy Youtube videó beillesztése is. Nem

beszélve a különböző megosztási lehetőségeket biztosító modulokról (pl.: *Facebook, Twitter*), mert arra egyenesen alkalmatlanná vált.

Joomla telepítése

Lépések

Egy honlap elkészítését projektként kell elképzelni, amit nagyon lényeges megtervezni; ahhoz viszont tudni kell, hogy mit szeretnénk elérni. A következő kérdéseket alaposan tisztázni kell:

- *Mit akarok megvalósítani az oldallal?* Közösséget kovácsolni? Eladni szolgáltatást, vagy terméket?
- *Milyen tartalmat akarok az oldalon szolgáltatni?* A tartalomnak összhangban kell lennie a formával. Így például nem illdomos egy könyvtári honlapnak lövöldöző emberfigurás sablont adni.
- *Ki lesz a közönség, és miként akarom elérni őket?* Az idősebb és fiatalabb közönséget másként lehet megfogni. Az idősebbek a statikusságot jobban szeretik; míg a fiatalabbak a képekkel, videókkal teletűzdeltre vágnak. A fiatal korosztályt a különböző közösségi oldalakon keresztül könnyen el lehet érni.
- *Milyen anyagai lehetőségeim vannak?* Esetleg lehetőség nyílik fizetős sablonok megvásárlására?
- *Mennyi idő áll rendelkezésre?* Ráérünk-e tervezgetni, vagy azonnal cselekedni kell a látható eredmény érdekében?

Amikor minden kérdésre megtudtuk a választ, csak akkor léphetünk a tettek mezejére. Nekem a tervezéstől, a kész honlap átadásáig összesen három hónap áll rendelkezésemre (2010. szeptember 1.-től december 1.-ig). Anyagiakban szűkösen állva, tartalomkezelő rendszerre nem költve kell dolgoznom. Célközönség egyértelmű, a kézilabdázók világa, mind a gyerekek és fiatalok, mind az edzők és menedzserek részére készül. Tartalomként a kupa friss és régi információi; hírei,

történelme és képei említhetők meg. Fontos, hogy a honlap ösztönzően hasson a látogatók számára, és el akarjanak menni a Veszprémben rendezendő kupára.

Tárhely

Szerény vélemény szerint, bármely tárhely, amelyen MySQL fut, azon használható a Joomla. Személy szerint 4-5 különböző tárhelyen használtam már, és egyikén sem észleltem semmilyen problémát sem. Viszont vannak olyan tárhelyek, amelyeket direkt erre optimalizáltak, ezek egyike a <http://www.joomlatarhely.hu/index.php> oldalon érhető el, és innen lehet regisztrálni. Általában a következő alapkövetelményeknek kell megfelelnie a tárhelynek¹⁸:

- *PHP 4.3.x* vagy újabb
- *MySQL 3.23.x* vagy újabb
- *Apache 1.13.19* vagy újabb

A kezdetek óta a *CELLNET Kft.* Szerverein működött a Cell-Cup honlap. Viszont az utolsó egy évben, egyre gyakrabban fordultak elő szerver leállások, amiket ők állandóan a szerver előtti router meghibásodásával magyaráztak, de ez elég sok kellemetlenséggel járt, ezért úgy döntött a kuratórium, hogy az új honlapot már a *Cellkabel* szerverén készítjük el. Az ő szerverükön keresztül érhető el a korábban említett sportegyesület honlapja, amit elkészítettem, s jó kapcsolatot alakítottam ki az ottani dolgozókkal.

Domain név

Az első **Minerva**¹⁹ elv alapján „*a minőségi website legyen átlátható, világosan jelölje meg a website azonosságát...*” Ez az azonosíthatóság, már a domain név kiválasztásánál elkezdődik. A „cellcup.hu” domain nevet még az alapítvány elnöke, Süle Nándor választotta a 2000-es évek elején, amikor még nem léteztek a Minerva elvek, de egy jól azonosító nevet talált ki.

¹⁸ NORTH, Barrie M.: *Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyv*. Budapest: Kiskapu, 2010. p 24.

¹⁹ *Kézikönyv a minőségi elvekről*. <<http://mek.oszk.hu/minerva/html/dok/minoseg-10elv.htm>> [Letöltve: 2010. szeptember 13.]

Telepítést megelőző lépések

Elemi feladat kiválasztani az alaprendszert; mivel eddig Joomla 1.0 volt az alap, most úgy gondoltam mindenképpen váltani kell a 1.5-re. Sajnos az elsőről a másodikra nem lehet frissíteni, mert a kódban olyan jelentős változások történtek, hogy működésképtelenné tenné a weboldalt a művelet. Egyszerűbb előről felépíteni a webhelyet. Egy adott Joomla csomagfájl elnevezésének a következő a sémája: vegyük például 1.5.20, ahol az első szám a **főváltozat** száma (*major release number*), a második szám az **alváltozat** száma (*minor release number*), a harmadik szám, pedig a karbantartó kiadás száma (*maintenance release number*). Végül is a legfrissebb **verziót** (Joomla 1.5.20) töltöttem le a már korábról ismert <http://www.joomla.org.hu/letoltesek/bovitmenytar/folder/4-alapfajlok.html> oldalról.

Egy „.zip” kiterjesztésű fájlt töltöttem le, ami egy tömörített állományt jelent. Ezt ki kellett csomagolni, amit én „Winrar” által generált mappába csomagoltam ki. *Szeretném itt megjegyezni, hogy a Joomla hivatalos verzióját kell letölteni, nem egy mások által módosítottat, egy névtelen oldalról, aminek a hitelessége megkérdőjelezhető. Ennek természetesen biztonsági, kockázati oka van.*

Miután a kicsomagolással elkészültem, „Total Commander” használatával FTP kapcsolatot hoztam létre a tárhellyel, ehhez szükségünk van a tárhelyünk FTP kiszolgáló címére, a saját **felhasználói nevünkre** (ez általában a domén nevünk) és a hozzá tartozó **jelszóra** (ha nem tudjuk ezeket az adatokat, akkor vegyük fel a kapcsolatot a szerver szolgáltatójával). Majd a „webhely” mappába bemásoltam a fájlokat, ami legalább 10-15 percet vett igénybe (ezt befolyásolhatja a tárhely elérésének a sebessége és az internet-kapcsolatunk feltöltési sebessége is). Azért a webhely mappába másoltam be az alaprendszert, mert a tárhelyen ez jelenti a gyökérkönyvtárat, így a böngészőbe írva index oldalként jelenik majd meg (ha egy almappába másoljuk, akkor átirányítást kell alkalmaznunk).

Itt meg kell állnom megint egy kicsit. A „Tárhely” pontban említettem, hogy új szerveren készül a honlap. Ennél a szervernél *domain* nevenként mindösszesen egy adatbázist engedélyeznek, aminek a létrehozását a tárhely üzemeltetője hajtja végre, optimalizálva a Joomla-ra. Megadják a szerver elérhetőségét, az adatbázis

nevét és a hozzáférési jelszót, így ezekkel nem kellett foglalkoznom (*ha problémát észlelünk, fel kell venni a kapcsolatot a szerver szolgáltatójával*).

Telepítés²⁰

Általában az egyszerűbb és egyben tipikus telepítési módja a böngészős telepítés. Ez egy félautomata módszer, mert egy-két adatot így is saját magunknak kell megadnunk, de nem kell megijedni, mert tényleg egyszerű. A telepítéskor megkezdésekor az internetböngészőbe (*jómagam a Mozilla Firefox böngészőt részesítem előnyben*) a következő URL-t írtam be <http://www.cellcup.hu/installation> és nyitottam meg (*ha a tárhelyünk gyökér könyvtárába másoltuk a fájlokat, akkor általában a <http://www.sajatomain.hu/installation> oldalon kell megkezdeni a telepítést*).

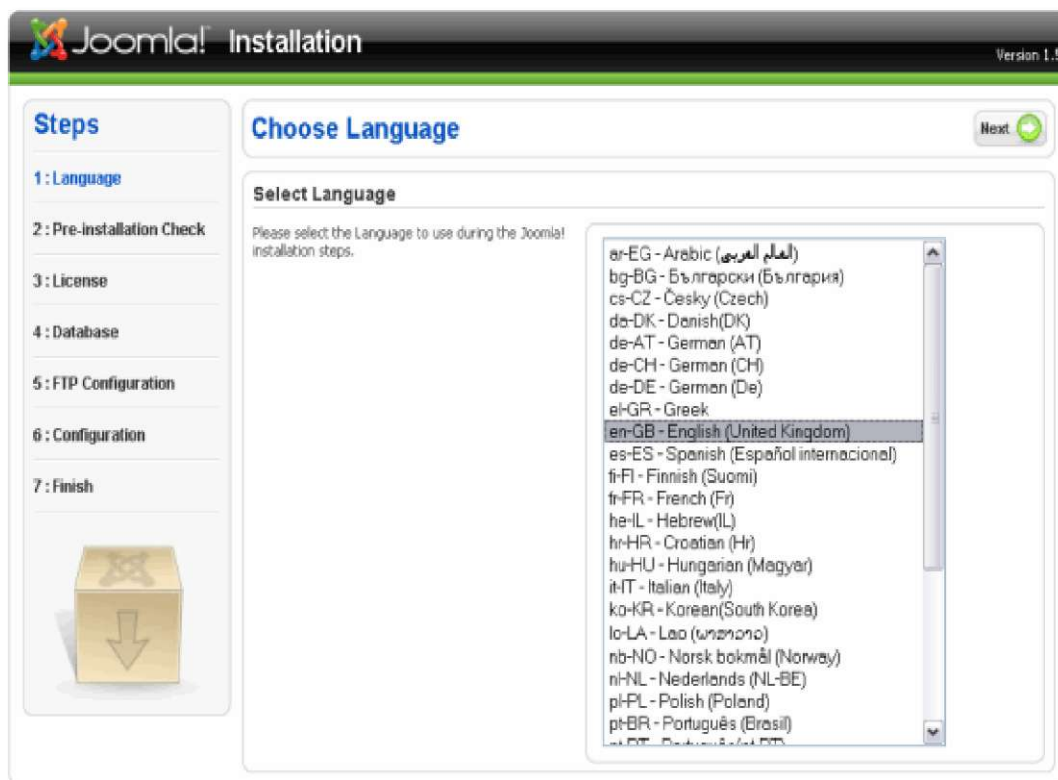
Lépésenként a „Tovább” gombra kattintva haladhatunk előre, mert a telepítésvarázsló teljesen megkönnyíti a dolgunkat. Az alábbi lépések jelennek meg:

1. **Nyelvválasztónál** lehet kijelölni a telepítésünk (*s egyben a honlapunk*) nyelvét. Amint a nyelvet bejelöljük és „enter”-t ütünk, azonnal át is vált a kiválasztottra. Személy szerint én a magyart választottam, ezzel elkerülve a nyelvi problémák által kialakulható bosszúságokat. Eredetileg az *en-GB-English (United Kingdom)* jelenik meg, mert ezt használják a fejlesztésre. Az sem jelent gondot, ha nem állítjuk át a nyelvet, mert ezt a későbbiek folyamán, a már telepített honlap háttérfelületén, a **Bővítmények** menü belüli, a **Nyelvkezelő** pontban is megtehetjük.

---

²⁰ *Telepítés böngészőből.* <http://wiki.joomla.org.hu/Telep%C3%ADt%C3%A9s_a_webb%C3%B6ng%C3%A9sz%C5%91b%C5%91> [Letöltve 2011. 01.19.]

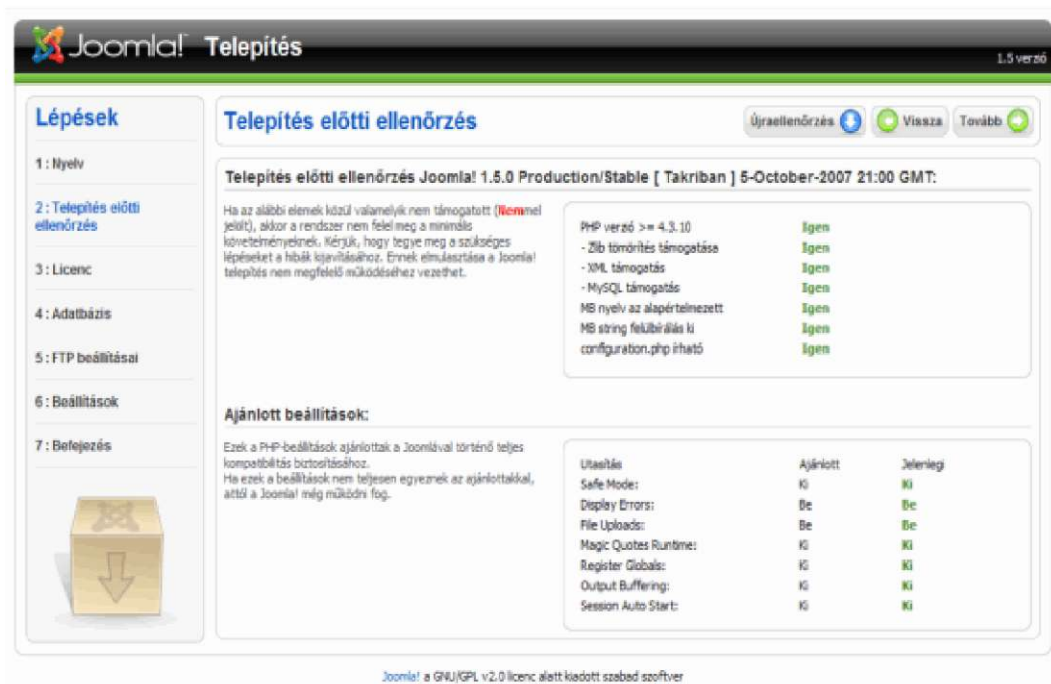
2. ábra: a Joomla nyelvválasztó

2. **Telepítés előtti ellenőrzés:** itt vizsgálja le a telepítő többek között azt, hogy kiszolgálód / szervered megfelelő MySQL támogatást, írásvédetségű mappákat stb. biztosít számodra, hogyha hibát érzékel a telepítés, csak a beállítások megváltoztatása után folytatható tovább. Amennyiben a beállításokon nincs változtatva, akkor a Joomla hibás működését eredményezheti. Ha az első részben bármelyik válasz „Nem”, akkor ezeket ki kell javítani, mert ezek a telepítés alapkövetelményei. Gyakori hiba, hogy a *configuration.php* fájl nem írható. Ennek két megoldása lehet, amennyiben nincs ilyen fájl, akkor fel kell tölteni egy ürest és átnevezni *configuration.php* -re; viszont ha létezik, akkor FTP kapcsolatot kell létrehozni a tárhellyel és az adott fájl tulajdonságaiban *írhatóvá* kell állítani.

Az ellenőrző második része a PHP kód alapkonfigurációjának speciális változóit mutatja. Amennyiben rosszul van beállítva, akkor a webhely nyitottá válhat, így támadásoknak kitéve problémák merülhetnek fel, esetleg a teljes

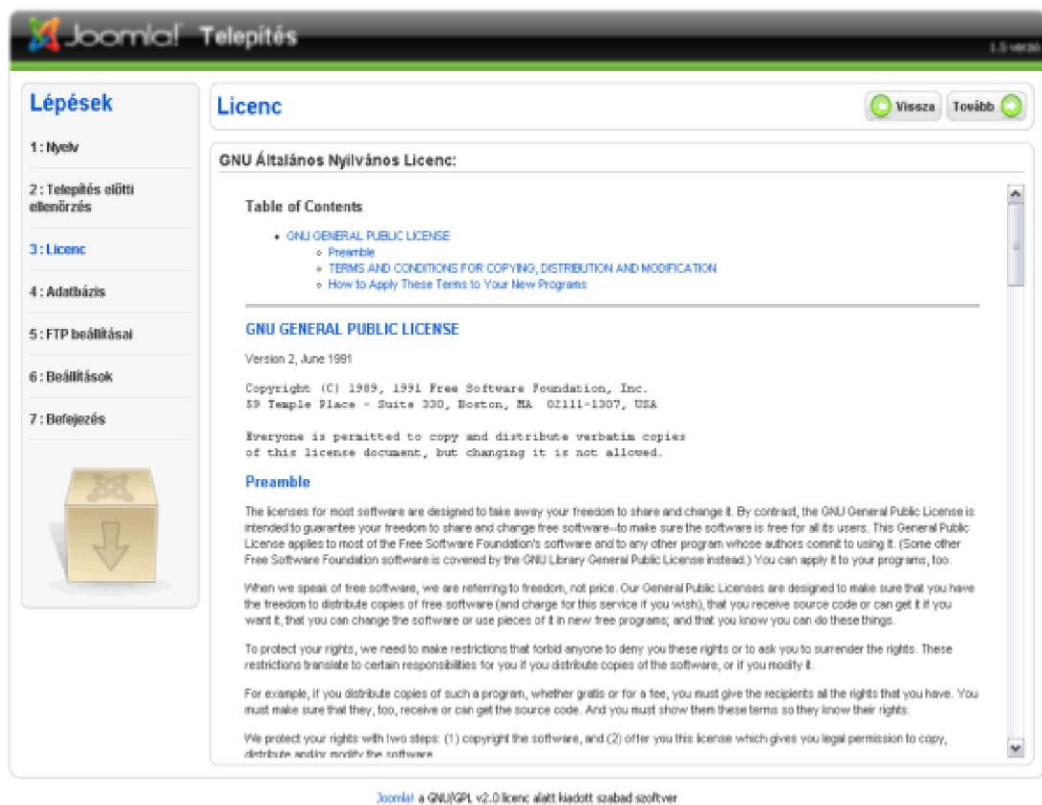
oldalt tönkretelhetik. Viszont ennek beállítása bármikor elvégezhető a honlap adminisztrátori felületén.

A beállítások módosításához nem kell kilépni a telepítőből, a változtatás után mindösszesen csak az *Újraellenőrzés* gombra kell kattintani. Ha minden rendben van, akkor a *Tovább* gombot kell megnyomni.

3. ábra: telepítés előtti ellenőrzés

3. **Licensz** menüben elfogadjuk-e a Joomla által kínált feltételeket. Ebben a menüpontban nem kell semmit sem beírunk, vagy állítanunk, csak el kell olvasnunk és meg kell erősítenünk a Joomla-val kapcsolatos feltételek elfogadását, amit a *Tovább* gomb megnyomásával tehetünk meg. Amennyiben nem fogadjuk el, akkor a telepítés azonnal megszakad. Megemlítendő, hogy általában a legtöbb licensznél egy kis rubrika beikszelésével szokás megerősíteni, hogy elfogadjuk a feltételeket. Ezzel szemben itt a *Tovább* gomb jelenti ugyanezt.

4. ábra: licenz

- Ezek után jönnek az **adatbázis** beállítások. Amennyiben saját magunknak van lehetőségünk adatbázist létrehozni egy tárhelyen, akkor az ott általunk létrehozott adatokat kell használni. Mivel én ezeket készen kaptam meg a tárhely szolgáltatójától, ezért azokat írtam be. Ezekre azért van szükség, hogy a Joomla tudjon kommunikálni az adatbázissal. Elsőként ki kell választani az adatbázis **típusát**, ami általában *MySQL*. Ezt követően meg kell adni a **kiszolgáló nevet**, **felhasználónevet**, **jelszót**, és az **adatbázis nevet**. A speciális beállításokkal új tárhelynél és új adatbázisnál nem kell foglalkozni, régieknél pedig, lehetőség nyílik a táblák mentésére. Miután minden kitöltendő mező megtelt, a *Tovább* gombra kell kattintani.

Joomla! Telepítés 1.5 verzió

Lépések

- 1: Nyelv
- 2: Telepítés előtti ellenőrzés
- 3: Licenc
- 4: Adatbázis
- 5: FTP beállításai
- 6: Beállítások
- 7: Befejezés

Adatbázis beállításai

Kapcsolat beállításai:

A Joomla! telepítése négy egyszerű lépésből áll a kiszolgálón történő futtatásához...

Ebben az Adatbázis beállítási lépésben:

Válassza ki a legördülő listából az adatbázis típusát. Ez rendszerint a **mysql**.

Írja be annak a kiszolgálónak a nevét, melyre a Joomla! telepíti.

Írja be a Joomla!-hoz használni kívánt MySQL felhasználónevet, jelszót és adatbázisnevet. Ezeknek már létezniük kell a használni kívánt adatbázishoz.

Írja be a Joomla! telepítés táblanevei által használandó előtagot.

Válassza ki a korábbi telepítésből létező táblák kezelésének módját.

Joomla! a GNU/GPL v2.0 licenc alatt kiadott szabad szoftver

5. ábra: telepítés beállításai

5. **FTP beállítások** következnek. Tárhely szolgáltatójától kapott felhasználói név és jelszó, illetve az FTP elérés pontja szükséges. Ezeket pontosan kell megadni, mert különben a honlapon keresztül nem lesz lehetőség a fájlok feltöltésére, csak ha a hibát a későbbiekben kijavítottuk. Ezt a honlapunk háttérfelületén, a *Vezérlőpult* -> *Webhely* menüpontból megnyitható *Globális beállítások* ponton belül lehet változtatni. Ha ezzel is megvagyunk, akkor a *Tovább* gombra kell kattintani.

6. ábra: FTP beállításai

6. Mindezek után jönnek a **főbb beállítások**. Itt kell megadni a webhelyünk nevét, esetemben *Cell-Cup* lett. Ez segíti a keresőket, hogy honlapunkat gyorsabban megtalálják, esetenként előrébb rangsorolják. Ugyanez a név lesz az, ami a webhely e-mail küldéseinél kerül felhasználásra. A régebbi verzióhoz képest a webhely neve nem lesz látható a felhasználó böngészőjének címsorában. Ezt későbbiekben, a *Vezérlőpult -> Globális beállítások -> Webhely* lapon lehet módosítani.

Biztonsági szempontból fontos lépés jön, mert itt kell megadni a főadminisztrátor e-mail címét és a belépéshez szükséges jelszavát. Amely címet megadunk, az a cím lesz a webhely levelezések feladójaként megjelölve. A főadminisztrátor alapértelmezett felhasználói neve az **admin**.

Továbbá ez az a pont, ahol lehetőségünk van arra, hogy egy gombnyomásra mintaadatokat telepítsen fel a Joomla, aminek segítségével könnyebben tudjuk a menüpontokat létrehozni. *Gyakorlott Joomla használóknak csak felesleges*

munkát okoz a telepítés által felkerült anyagok későbbi törlése, de aki először próbálkozik a használattal annak biztosan nagy segítséget tud nyújtani.

The screenshot shows the Joomla! 1.5 installation 'Főbeállítások' (Main Settings) screen. On the left, a sidebar lists the installation steps: 1: Nyitni, 2: Telepítés előtt ellenőrzés, 3: Licenc, 4: Adatbázis, 5: FTP beállításai, 6: Beállítások, 7: Befejezés. The main content area is titled 'Főbeállítások' and contains several sections:

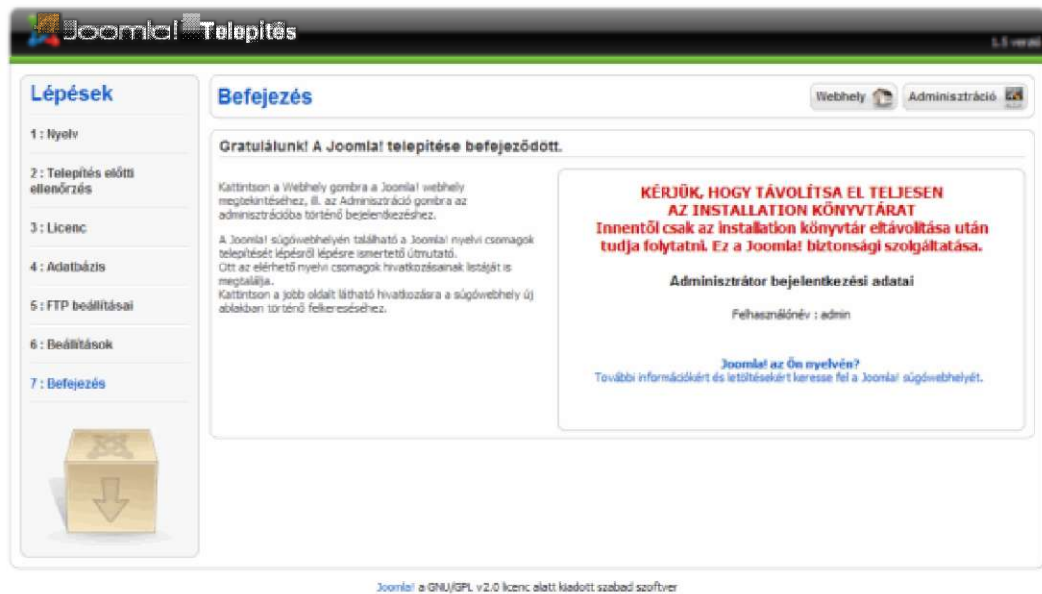
- A webhely neve:** A text input field for the website name.
- Az adminisztrátor e-mail címének és jelszavának megerősítése:** Fields for administrator email, password, and password confirmation.
- Mintaadatok betöltése, visszaállítás, vagy biztonsági mentés áttelepítése:** A section with radio buttons for 'Mintaadatok telepítése', 'Áttelepítő parancsfájlbetöltése', and 'Nagy táblánév előtag'. It includes detailed instructions for each option.
- Nagy táblánév előtag:** A text input field for the table prefix.
- A név webhely kódolása:** A dropdown menu for the database encoding.
- Áttelepítő parancsfájl:** A text input field for the upgrade script path.

At the bottom of the screen, it says 'Joomla! a GNU/GPL v2.0 licenccel rendelkező szabad szoftver'.

7. ábra: főbeállítások

7. Most jöhet a **befejezés**. Itt már semmit sem kell álgogatni, viszont fontos dolgot emelnek ki nagy betűkkel, pirosan szedve, miszerint el kell távolítani az „*installation*” mappát, mert ha nem tesszük meg, akkor nem fog működni a weblapunk. Ezt úgy tehetjük meg, hogy újra FTP kapcsolatot létesítünk a tárhelyünkkel, majd ott megkeressük, kijelöljük és töröljük az előbb már említett „*installation*” mappát.

Miután ezzel elkészültünk már elérhető lesz a honlapunk alapja, ha a böngészőnkbe beírjuk a *domain* címünket. Amikor azt hinné, hogy kész az ember, akkor derül ki, hogy még csak most kezdődik a munka legnagyobb része.

8. ábra: befejezés

Template – Sablon, avagy kinézet

Már az alapfogalmaknál is megemlítettem a sablonokat a fontosságuk miatt. Mielőtt tovább haladnánk, és elkezdenénk a menüket, azok tartalmával feltölteni, előbb meg kell találnunk a megfelelő sablont az oldalunkhoz. Egy gyors internetes keresés nyomán rengeteg találatot kaphatunk, ha egymásmellé beírjuk a „joomla” és „template” szavakat. Viszont fontos tudni, hogy ezek némelyikét a fejlesztők pénzért árulják. Általában két honlapon szoktam keresni „template”-eket böngészni:

- <http://www.joomla24.com/>
- <http://joomla-planet.com/>

Lényeges megemlítenem, ha találunk számunkra megfelelőnek tűnő sablont, akkor nem csak arra kell figyelni, hogy az ingyenes (azaz „free”) legyen, hanem arra is, hogy kompatibilis legyen az alaprendszerünkkel. Tehát ha Joomla 1.0-t használunk, akkor ahhoz valót, ha Joomla 1.5-t használunk, akkor pedig azzal kompatibilist töltsünk le. Legegyszerűbb, ha már a keresésnél az alaprendszerünknek megfelelő 1.0, vagy 1.5 kiegészítést írjuk be és csak azok között kezdünk el böngészni.

Az egyes színek különböző hatásokat gyakorolnak az emberekre²¹. Például:

- *rózsaszínek*: vidámak, élénkek
- *vörösek*: szenvedélyesek, merészek
- *narancs*: kreativitás, meleg, barátságos atmoszféra
- *sárga*: szívélyesek, napsütést idézik
- *zöldek*: természetet képviselik
- *kékek*: az eget és vizet idézik, tiszta gondolatok

Meg kell találni a legjobb színösszeállítást, amely nem zavarja az olvasó szemét, olvashatóak a betűk, tehát mindenképpen kerülni kell a riktó (*pink, citromsárga fehérháttérnél stb.*) színektől. Viszont nem szabad átesni a ló túloldalára sem, tehát egy sötét háttér is negatív hatást válthat ki a felhasználóból.

Egy olyan sablont választottam, amelynek alapszíne a fehér, a betűk színe szürkés. Másik domináns színe, pedig a kék, amely a fejléc alatt és főmenüknél jelenik meg. A <http://www.joomlademos.de/home?template=siteground-j15-155> oldalról töltöttem le. A letöltés után *Császár Gábor* kézilabdázó képét szerkesztettem a fejlécbe, aki a Cell-Cup fővédnöke. Továbbá a „Cell-Cup”, „Nemzetközi Kézilabda Fesztivál” és „International Handball Festival” feliratokkal láttam el, hogy minél jobban azonosítsa a honlapot. Ezeket a szerkesztéseket *Photoshop* segítségével hajtottam végre. Minden honlapnak kell egy olyan fejléc, amelyre ha valaki rátekint, már egyből be tudja azonosítani mivoltát.

Egy könyvtár esetében elképzelhetőnek tartom, hogy a fejlécében megjelenjen a logója, és egy kép a könyvtárról (*vagy több kép egymás utáni váltakozásával*). Ezekon kívül a könyvtár hivatalos neve, jól látható betűkkel és színnel beleírva. De jó ötlet lenne akár az is, hogy a könyvtár pontos elérhetőségei (cím, telefonszám, e-mail) kisebb betűmérettel megjelenjen a fejlécben.

---

²¹ STARMER, Anna: *Színek könyve*. Budapest: Officiana, 2007. p 24-25.

Az újonnan feltöltött sablonunkat, a honlapunkon háttérfelületén, a **Bővítvényeken** belül, a **Sablonkezelő** oldalon állíthatjuk be **Alapértelmezett** kinézeté.

Ha meguntunk egy sablont, és többé már nincs rá szükségünk, akkor úgy tudjuk törölni, hogy a **Bővítvényeken** belül, a **Telepítés/Eltávolítás** menüre kattintunk. A betöltődő oldalon kiválasztjuk a **Sablonok** pontot. Majd bejelöljük annak a sablonnak a rubrikáját, amelyet törölni szeretnénk. Utána a jobb felső sarokban az **Eltávolítás** ikonra nyomunk. Ennek hatására a sablon törlődik a rendszerünkben.

9. ábra: a www.cellcup.hu oldal fejléce

I. feladat: A leírtak alapján változtasd meg a honlapod kinézetét! Az alaprendszer telepítése során felkerülő „beez” nevű **sablonra** állítsd át! *(Ha nem menne a feladat elvégzése, akkor lapozz a dolgozat végére, az utolsó Feladatmegoldások fejezetre!)*

Tartalom / "Cikkek" feltöltése

Felépítése

A **cikkek** (*articles*) feltöltése alatt leginkább a **tartalom** (*content*) feltöltése fogalmat kell érteni. Tehát nem HTML lapocskákat jelent, mint évekkel ezelőtt. Először rendszerezniük kell a tartalmainkat, és a felépítést tekintve a következő dolgokat kell tudni:

- A **szekció/szakasz** (*section*) áll a legmagasabb szinten, és minden szekció tartalmaz egy, vagy több kategóriát, tehát a szakaszok a kategóriák szülői.

- A hierarchia középső szintjén a **kategóriák** (*category*) állnak, amelyek valamely szekcióban találhatóak meg. A kategóriák tartalmazzák a cikkeket, más néven ők a cikkek szülői.
- A legalsó szinten találhatóak meg a **cikkek** (*article*). Ezek az egyik legfontosabb elemek a honlapon, hisz a látogatók ezeket látják oldalaknak az előfelületen. Egy cikket mindenképpen egy kategóriához kell rendelni, mert e nélkül nem létezhetne (ebből következik, hogy akkor egy szekció része, hisz minden kategóriát egy szekcióhoz kell rendelni).

Szekció és kategória létrehozása

Tehát, ha egy leírást szeretne valaki feltenni a könyvtáráról, vagy a nyitva tartás, vagy egyéb tartalmat és információt, az a következő módon tudja elvégezni. Az adminisztrátori felületen, a **Tartalom** menüponton belül meg kell nyitni a **Szekciókezelő** menüpontot.

10. ábra: Tartalom / Szekciókezelő

Itt az **Új** ikonra kell kattintani (vagy meglévő szekciót kijelölni és a **Módosításra**). A megjelenő oldalon be kell írni a szekció címét (*beállítható, hogy köztétt, ki férhet hozzá és egy leírást is lehet hozzá megadni*). Majd a **Mentés** ikonra kell kattintani.

Szekció: [Új]

Részletek

Hatókör:	content
Cím:	<input type="text"/>
Vagylagos cím:	<input type="text"/>
Közzétéve:	☐ Nem ☒ Igen
Sorrend:	Az új szekciók alapértelmezésként az utolsó helyre kerülnek. A sorrendet ezen szekció mentése után megváltoztathatja.
Hozzáférési szint:	<input type="text" value="Mindenki"/> <input type="text" value="Regisztráltak"/> <input type="text" value="Speciális"/>

11. ábra: új szekciónál címet kell megadni

Következő lépésként ugyancsak a **Tartalom** menüponton belül a **Kategóriakezelőt** kell megnyitni. A bejövő oldalon az **Új** ikonra kell kattintani (vagy egy meglévő kategóriát kell kijelölni és a **Módosításra**). A megjelenő oldalon meg kell adni az új kategória címét, és ki kell választani, hogy melyik szekció része legyen (emlékezz a feljebb említett hierarchiára). Majd a jobb felső sarokban lévő **Mentés** ikonra kell klikkelni.

Kategória: [Új]

Részletek

Cím:	<input type="text"/>
Vagylagos cím:	<input type="text"/>
Közzétéve:	☐ Nem ☒ Igen
Szekció:	<input type="text" value="Címlap"/>
Kategória sorrend:	Az új kategóriák alapértelmezésként az utolsó helyre kerülnek. A sorrendet a kategória mentése után megváltoztathatja.
Hozzáférési szint:	<input type="text" value="Mindenki"/> <input type="text" value="Regisztráltak"/> <input type="text" value="Speciális"/>

12. ábra: új kategóriánál a címen kívül a tartalmazó szekciót is meg kell adni

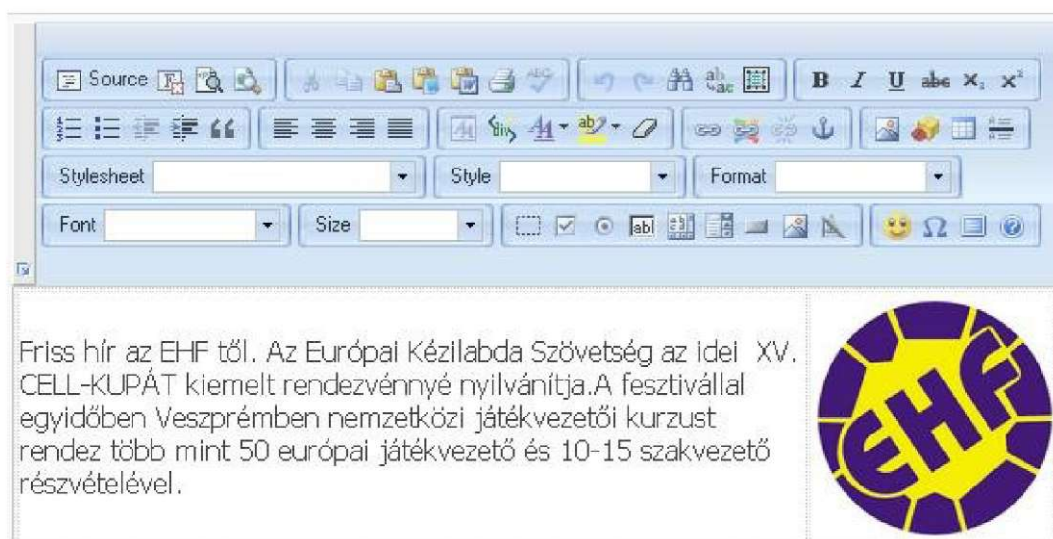
II. Feladat: A feljebb leírtak alapján, hozd létre saját honlapodon a „Könyvtár” **szekciót!** Ha ezzel elkészültél, hozd létre a „Felnőtt részleg” nevű **kategóriát**, amely a „Könyvtár” nevű szekció része legyen! *(Ha nem menne a feladat elvégzése, akkor lapozz a dolgozat végére, az utolsó Feladatmegoldások fejezetre!)*

Tartalom feltöltse cikként

Amikor elkészültünk a szekcióval és a kategóriával, akkor **Tartalom** menüpontra belül a **Cikk-kezelő** pontot kell kiválasztani. Amikor betöltött az oldal, akkor az **Új** ikonra kell rányomni (vagy egy meglévő oldalt kiválasztani és a **Módosításra**). A megjelenő oldalon kell megadnunk a cikkünk (vagy más néven tartalmunk) címét. A legtöbb oldal cikkekből áll, majd egy későbbi fejezetben megmutatkozik, hogy a kupa és a celldömölki könyvtár honlapjának legnagyobb része is ilyen cikkekből épül fel.

Az egyes tartalmak formázása nagyon egyszerű, mert egy *grafikus szerkesztő* áll rendelkezésre. Habár a neve ijesztő lehet elsőre, de szinte biztos, hogy már mindenki használta, csak nem volt éppen tudatában, hogy azzal dolgozik. Tehát olyan mintha valaki egy egyszerű irodai (pl.: OpenOffice, Microsoft Office, stb.) programot használna szövegszerkesztésre. A Joomla-val alaphoz települ a **WYSIWYG** (*what you see is what you get* – ’azt kapod, amit látsz’) szerkesztő.

13. ábra: WYSIWYG szerkesztő felülete

Amennyiben *Word* dokumentumból másolunk át szöveget, akkor körültekintően járjunk el, mert a *Microsoft* sok olyan *CSS* kódot használ, ami a sajátja és ezek beillesztésekor együtt átkerülnek, és ezáltal a honlapon a cikkel együtt érdekes szöveg, kódok is megjelenhetnek. Ezt legkönnyebben úgy kerülhetjük el, ha a szöveget egy *jegyzetömbbe* szúrjuk be, majd onnan másoljuk be a Joomla grafikus szerkesztőjébe.

Amikor nagyon sokat kell írunk, célszerű egy egyszerű HTML szerkesztőben először megírni a szövegünket és utána bemásolni a Joomla-ba. Arra is vigyázni kell, hogy bizonyos időkorlát lejártakor a Joomla automatikusan kilép és a mentetlen adatok elvesznek. Ugyanez történhet, ha a kapcsolat megszakad (pl.: ha „*elmege az internet*”, stb.)

A formázásnál megtalálhatóak a kurzív, dőlt, aláhúzott betűk; választhatunk többféle betűtípus és méret közül. Beszúrhatunk linkeket, képeket, ábrákat is. Linkeknel beállíthatjuk, hogy az új ablakban (*new window: _blank*), azonos ablakban (*same window: _self*) stb. nyíljon meg. A képeknél megadhatjuk a szélességet és magasságát; a vízszintes igazítottságát (balra, jobbra, középre); és egy alternatív szöveget, amely akkor jelenik meg, ha a képet nem tudja a böngésző betölteni, vagy ha az egér kurzorát valaki a képre húzza.

III. Feladat: A fent leírtak alapján, hozd létre a „*Nyitva tartás*” című **cikket**, mely a *Felnőtt részleg kategória* része legyen! Tartalma legyen: Nyitva hétfőtől szombatiig, 9:00-tól 17:00 óráig. (*Ha nem menne a feladat elvégzése, akkor lapozz a dolgozat végére, az utolsó Feladatmegoldások fejezetre!*)

Menükészítés

Tervezés

Mielőtt belevágnánk a menük elkészítésébe, előzetesen jobb papírra vetni elképzeléseinket, hogy ne legyen összevisszaság, tehát az egyes menüpontok között ne legyenek átfedések. Amint letisztáztuk az előzetes terveket, és már tudjuk, hogy melyik menüpontot hova képzeljük el, vagy melyik pont melyiknek legyen almenüje, akkor kezdhetünk bele a menükészítésbe.

Menüfajták

Az adminisztrátori felületen, a **Menük** pontot kell megnyitni, azon belül pedig a **Menükezelőt**. Itt a honlapunkon különböző helyen található menümodulokat hozhatjuk létre. Az alaprendszer telepítése során a következő menüblokkok jöttek létre:

- **Főmenü** (*mainmenu*): az alapértelmezett tartalom fő navigációs elemei találhatóak.
- **Egyéb menü** (*othermenu*): négy hivatkozást tartalmaz, amelyek a Joomla-val kapcsolatos külső honlapokra mutatnak.
- **Felső menü** (*topmenu*): a főmenü egyes hivatkozásainak másolata található.
- **Felhasználói menü** (*usermenu*): olyan elemeket tartalmaz melyeket csak a bejelentkezett felhasználók láthatnak.
- **Mintaoldal-menü** (*ExamplePages*): ha telepítéskor kértük a mintaadatokat telepítését, ezen szemléltető hivatkozások találhatóak meg benne.

Menümodul létrehozása

Ha az előző pontban említetthez hasonló, vagy új menüblokkot szeretnénk létrehozni, akkor a varázsló segítségét kell kérnünk. Az **Új** gombra kell kattintani, majd meg kell adni neki egy **Egyedi nevet** (mint például a *mainmenu*), **Címet** (például: *Főmenü*), ezeken kívül a **Leírást** és **Modulcímet** (bár az utolsó két sort nem szükséges kitölteni). A kitöltés után a jobb felső sarokban lévő **Mentés** gombra kell kattintani és máris kész az új „*Főmenünk*” (a **Mégse** gomb lenyomása után, mentés nélkül visszatér az alap oldalra és a beírt adatok elvesznek).

Menü: [Új]

Egyedi név: mainmenu

Cím: Főmenü

Leírás:

Modulcím:

14. ábra: új menümodul beállításai

Miután elkészítettük az alapot a menühöz, a felső menüsorsból (továbbra is az adminisztrátori felületen) a **Bővítmények / Modulkezelő** pontra kell kattintani. Ahhoz, hogy a menü látszódjon a honlapunkon, egy modult kell létrehoznunk. *Általában a telepítés során létrejött menüket szokás módosítani, de akik nagyobb tapasztalattal rendelkeznek, egy az egyben törlik és teljesen új paraméterekkel ellátott menümodulokat hoznak létre.* A modul létrehozásának menete lépésről-lépésre. Rákattintunk az **Új** gombra. A bejövő ablakon rá kell nyomni a **Főmenüre**, majd megnyomjuk a **Következő** gombot.

Modul: [Új]

Webhely Adminisztrátor

Modulok

☐ Archivált tartalom	☐ Keresés
☐ Beképés	☐ Ki olvas miniket?
☐ Camp26 Eye Menu	☐ Kép találonra
☐ Cool Hits Counter	☐ Közzététel hírcsatornán
☐ Egyéni HTML	☐ Legtöbbször olvasott tartalom
☐ Friss hírek	☐ Lábtelec
☒ Főmenü	☐ Rövid hírek
☐ Füző	☐ Statistika
☐ Hirdetés	☐ Szavazás
☐ Hírcsatorna megjelenítése	☐ Szekciók
☐ ICYCountDown Module	☐ Vinaora Visitors Counter

Következő Mégse

15. ábra: menümodul létrehozása, „főmenü” kiválasztása, majd „következő” gomb

A bejövő ablakon, baloldalt be kell írni a menü **címét** (*alatta be lehet jelölni, hogy ezt a megadott címet megjelenítse a honlapon a Joomla, vagy sem*). A **Beosztásnál** lehet beállítani, hogy a honlapon hol helyezkedjen el a modul (például: *left* – baloldalt, *right* – jobboldalt, igazából az egyes helyek egyesével való kipróbálásával lehet a legjobban megismerni a honlapunkat). A **Sorrendnél** lehet beállítani, hogy más modulokkal szemben feljebb, lejjebb jelenítődjön meg a webhelyen. **Hozzáférési szintnél** lehet megadni azt, hogy mindenki számára elérhető, vagy csak regisztráltak (stb. csoportok) láthatják az adott menümodult.

A **Hozzárendelés menüpontokhoz** ablaknál lehet beállítani azt, hogy az adott menümodul csak egy kiválasztott menüpontra való kattintás után jelenik meg, vagy minden menüpont megnyitásakor látható. A **Paraméterek** blokknál, a *Modulparaméterein* belül ki kell választani az elkészített menüt a listából. Ezen beállítások befejezése után a **Mentés** gombra kell kattintani és elkészült az új menümodul. Viszont úgy tapasztaltam, hogy kettőnél több helyre (pl.: bal, jobb oldalt és felül) létrehozott menümodul, túlzottan megosztja a felhasználó figyelmét, így ajánlott kombinációim: bal + jobb, bal + felül, felül + jobb, csak bal, csak jobb, csak felül.

16. ábra: menümodul beállításai

Mindezek fényében két menümodult hoztam a létre. A **Felsőmenü** nevéből adódóan a honlap tetején, a fejléc alatt helyezkedik el. Az előzetes terveim szerint a kupa általános részleteit tartalmazza majd. A **Főmenü**, melyet baloldalt helyeztem el, hogy ne ossza meg annyira a figyelmet. Ez tartalmazza az aktuális kupára vonatkozó információkat.

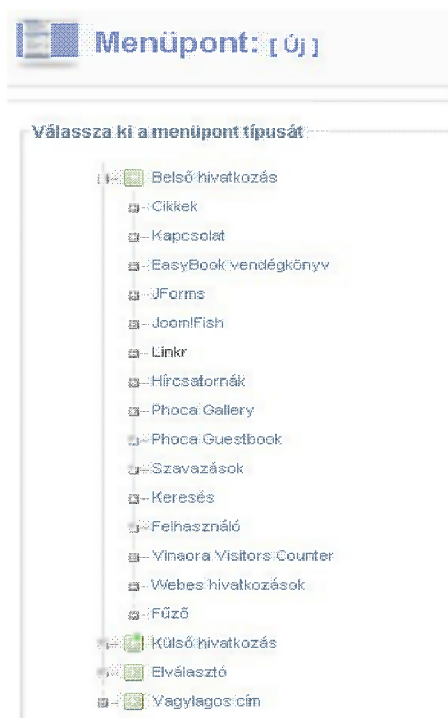
Menüpontok létrehozása

Az előre eltervezett sémánk alapján dolgozva, létrehozzuk az egyes menümodulokon belül az egyes pontokat. Az adminisztrátori felület **Menük** pontján belül kiválasztjuk azt a modult, ahová szeretnénk a menüt és rákattintunk.

17. ábra: menüpontkezelő menüsávja

Rákattintunk az **Új** pontra. A bejövő oldalon kiválasztjuk azt, amit menüként látni szeretnénk (választhatunk az alapok és a már telepített bővítmények közül). Majd rányomunk a kiválasztottra.

18. ábra: menüpont típusának kiválasztása

Betölt egy beállítási oldal. A **Cím** a menüpont nevét jelenti, **Vagylagos címet** nem muszáj megadni, azt a Joomla automatikusan is generálja. **Megjelenítés helyének** azt a menümodult állítsuk be, ahol a tartalmat látni szeretnénk. **Szülőelemnél** lehet beállítani, hogy valamely másik pontnak az almenüjeként jelenjen meg, vagy főmenüként. Itt megint hozzáférési szintet lehet megadni, hogy kik nézhessék meg a menüt (pl.: regisztráltak stb.). Majd a beállítások elvégzése után a **Mentés** gombra kell kattintani.

A bejövő ablakon, az adott menümodul egyes pontjait állíthatjuk. Például az egyes menüket letilthatjuk, vagy közzétehetjük; illetve a menüpontok sorrendjén is itt változtathatunk. A *Sorrend* oszlopnál az egyes nyilakkal lehet egymáshoz képest feljebb, vagy lejjebb helyezni őket. Ha nagyobbat szeretnénk ugrani közöttük, akkor a *Sorrend* oszlopában található számozással változtathatunk a sorrenden (de a végén a *Sorrend* oszlop tetején lévő kis *mentés* ikonra rá kell kattintani, különben elvesznek a beállítások).

☐	Menüpont	Alapértelmezett	Közzétéve	Sorrend
☐	Hírek			1
☐	Kapcsolat			2
☐	Térképek			3

19. ábra: menüsorrend beállítása a „Menüpontkezelő”-ben

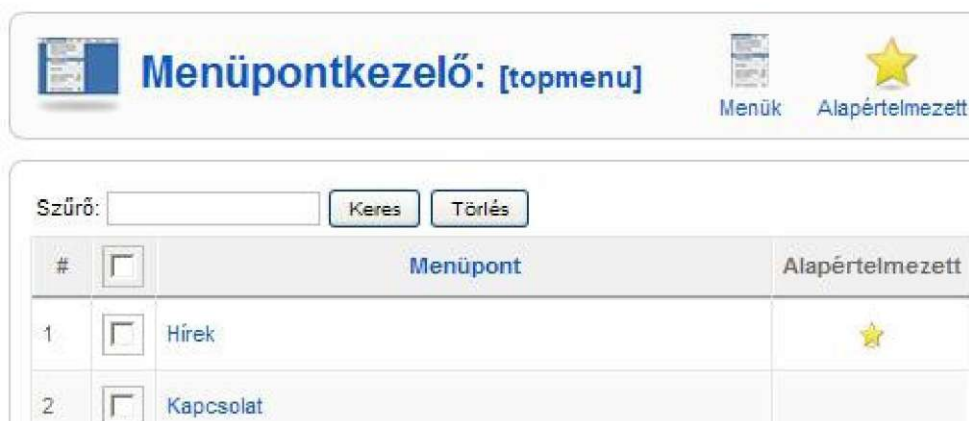
Ezt a menülétrehozási sémát alkalmazva kerültek be a **felsőmenü modulba** a következő pontok:

20. ábra: felsőmenü a www.cellcup.hu oldalon

- *Hírek (új)*: ez egy címlap, 3 vezércikkkel és 5 hivatkozással a főoldalon. Az eredeti honlapon egy „Friss” menüpont tartalmazta a legújabb információkat, de eldugott helyen volt. Most a legújabb híreket szeretném

elsőként olvastatni a felhasználókkal, így ezt állítottam be **nyitólapnak**. Ennek beállítása úgy zajlik, hogy kiválasztjuk azt a modult, amiben a kívánt menüpont található, majd kijelöljük, és a menüsorban rákattintunk az alapértelmezett gombra.

21. ábra: „menüpontkezelő”

- *Kapcsolat*: az eredeti honlapon „Elérhetőség” címszó alatt nyílt meg, most felújítva tartalmazza különböző nyelveken való kapcsolattartók elérhetőségeit táblázatos formában. **(cikk)**
- *Térképek (új)*: a torna több városának (Ajka, Alsóörs, Balatonfüred, Várpalota) térképe található meg benne. A régi honlapon nem volt ilyen menü, csak a „Friss” pontból lehetett letölteni az aktuális térképeket, de a növekvő térképszámok miatt érdemes volt elkészíteni. A *Google.maps* térképéből *Print Screen*-nel kivágott képekre, *PhotoShop* segítségével megszámoztam a csarnokokat és az állomásokat, majd szimpla cikkeként feltöltöttem őket. Ezeket a cikkeket kategória listába sorolva helyeztem el a honlapon, így mind a négy cikket egy ponton belül jeleníti meg. **(cikk-kategória)**
- *Galéria (összevont)*: a későbbiekben még szó lesz róla, de *Phoca Gallery*-t alkalmaztam, hogy az elmúlt évek képei felkerülhessenek az oldalra. Az előző honlapon két Galéria is volt, ez lett eggyé összevonva. **(Phoca Gallery)**

- *Videotár (új)*: 2008-tól kezdődően bemutatók videók készültek a kupáról, amelyeket fel kellett rakni a világhálóra. A *Youtube* videómegosztót hívtam segítségül. Feltöltöttem a videókat, majd szimplán beágyaztam őket egy-egy cikkbe, a videó kategóriákba. Mivel egy menüpontban szerettem volna őket látni, ezért kategória elrendezést alkalmaztam. **(cikk-kategória)**
- *Vendégkönyv*: interaktívvá szerettem volna tenni a honlapot, hogy minél több reakciót láthassunk a felhasználóktól, ezért úgy döntöttem, hogy létrehozok egy vendégkönyvet, amiről a későbbiekben még szót ejtek. **(Phoca Guestbook)**
- *Történet (új)*: egy szimpla cikkbe összegyűjtöttem a kupa rövid történetét. **(cikk)**

A főmenü modulba a következő pontokat hoztam létre:

22. ábra: baloldali menü a www.cellcup.hu oldalon

- *Versenykiírás (új)*: ez tartalmazza az adott évi kupa lebonyolítását. Több régebbi pontot (kategória, védnökök, játékjogosultság) vontam össze. **(cikk)**
- *Nevezés*: az aktuális kupán való részvétel feltételei olvashatóak. **(cikk)**
- *Játékidő - Igazolás*: magában foglalja a játék feltételeit. **(cikk)**

- *Díjazás*: egy egyszerű cikk, amelybe a Cell-Cup helyezetteinek járó trófeák kerültek be, a végén egy 3 másodpercenként (a korábbi eredményhirdetésekről készült) képeket váltó GIF fájlal, amit szintén egy képszerkesztő segítségével készítettem. **(cikk)**
- *Játékhelyszínek (új)*: a torna öt város 12 csarnokában kerül megrendezésre. Ezekről képszerkesztőben összeállított futóképek jelennek meg. **(cikk)**
- *Szállás - Étkezés*: a kupa által nyújtott szállások és étkezési lehetőségek sora látható, táblázatos formában. **(cikk)**
- *Programok*: az aktuális kupa tervezett lebonyolítási rendje olvasható. **(cikk)**
- *Versenyzők részére*: a programok almenüje. A játékosok számára eltervezett szórakozási lehetőségeket tartalmazza, vázlatos formában. **(cikk)**
- *Egyéb programok*: szintén a programok almenüje. Főként a fakultatív programlehetőségek listáját tartalmazza. **(cikk)**
- *Online-regisztráció (új)*: ezt csak a regisztrált felhasználók láthatják és használhatják. A kupára való jelentkezést ezen a linken keresztül is lehet bonyolítani. Ennek elkészítése sem nehéz, csak a **Jforms** bővítményt kell letölteni és feltölteni. Az űrlapvázlat kitöltését pedig sűgő segíti. **(Űrlap)**

IV. Feladat: Ezek alapján hozd létre a honlapod baloldalára egy **főmenü modult** (a címe legyen Könyvtárunk), aminek a *Nyitva tartás* cikk legyen a **menüpontja**. *(Ha nem menne a feladat elvégzése, akkor lapozz a dolgozat végére, az utolsó Feladatmegoldások fejezetre!)*

Webnapló elrendezésű megjelenítés

Amennyiben szeretnénk egy blogos megjelenést; vagy szeretnénk hírekhez hasonló megjelenítést; akkor az új menüpontnál a **Cikkek / Címlap / Címlap**

blog elrendezést kell választani, ott pedig további beállításokat kell eszközölni. Alapjában véve ezt a jellegű elrendezést az alábbi jellemzők szabályozzák²²:

- **Vezércikk** (*leading*): azoknak a cikkeknek a száma, amelyeket teljes törzsszélességben szeretnénk megjeleníteni. A tapasztalatom az, hogy általában egytől kezdve maximum ötöt szoktak megjeleníteni, mert úgy jobban áttekinthetővé teszi az oldalt.
- **Bevezetés** (*intro*): azoknak a cikkeknek a száma, amelyeknek bevezető szövege hasábokra osztódik; és ha tartozik hozzájuk képe, akkor azt nem jeleníti meg.
- **Hasábok** (*columns*): a bevezetésnél említett, egyben használandó hasábok száma. Általában egyre, vagy kettőre szokták állítani; mert a túl sok hasáb áttekinthetlenné változtathatja a honlapot.
- **Hivatkozások** (*links*): azoknak a cikkeknek a száma, amelyeknek a címe csak linkként jelenik meg. Itt érdemes öt és tíz közötti számot megadni, hisz így régebbi cikkekből több címe is láthatóvá válik.

Beállításuk menüpont létrehozásakor, vagy módosításakor az alapjellemzőkben (*parameters basic*) valósítható meg. Érdemes a címdoldalra mindig a friss híreket tenni, ez igaz a könyvtári és más honlapokra is.

Paraméterek - Alapszintű	
Vezércikkek #	3
Bevezetők #	0
Hasábok #	0
Hivatkozások #	5

Paraméterek - Speciális

Paraméterek - Komponens

Paraméterek - Rendszer

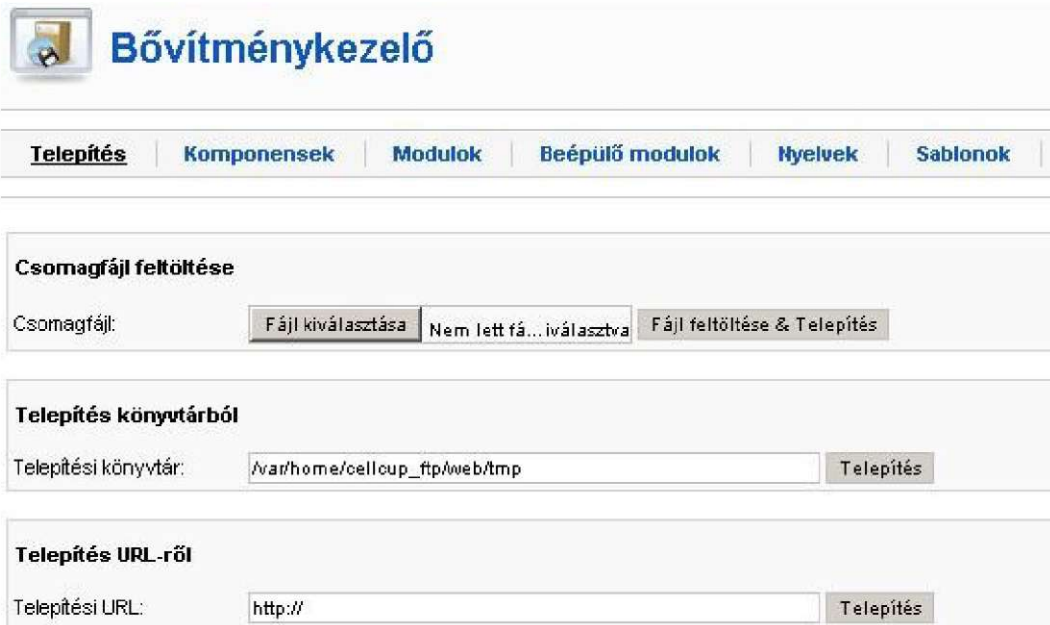
23. ábra: blogelrendezés paraméterei

²² NORTH, Barrie M.: *Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyv*. Budapest: Kiskapu, 2010. p 111.

Bővítmények

Az alapfogalmaknál már említettem, hogy a bővítmények olyan csomagok, amelyek a Joomla alapszolgáltatást valamilyen módon bővítik. Ezek lehetnek: összetevők, modulok, beépülő modulok, sablonok, nyelvek. Egy általános telepítés lépései

- Az adminisztrátori felületen **Bővítmények** menün belül, a **Telepítés/Eltávolítás** ponttal nyithatjuk meg.
- Amennyiben a telepítéskor megfelelően állítottuk be az FTP kapcsolatunkat, akkor a **Csomagfájl feltöltésénél**, a **Fájl kiválasztása** ikonra kell kattintani. Egy levelező rendszer csatolmányához hasonló, tallózásos kiválasztással rákattintunk a telepítendő tömörített fájlra. Majd rányomunk a **Fájl feltöltése & Telepítés** ikonra.
- Elindul a feltöltés, és általában automatikusan, beállítások megadása nélkül telepít. Ha minden a megfelelő módon zajlott le, akkor kiírja, hogy az adott fájl telepítése sikeresen megtörtént. Gyakori hiba, hogy a feltöltendő csomagfájl egy csomagfájlban van benne, ezért a telepítés sikertelenné válik. Ilyenkor annyi a teendő, hogy a fájlt kicsomagoljuk, és csak utána töltjük fel és telepítjük.
- Amennyiben **törölni** szeretnénk egy bővítményt, legyen az nyelv, sablon, modul, beépülő modul, vagy komponens, azt a **Bővítmények** menüponton belül található **Telepítés/Eltávolítás** pont alatt tehetjük meg. Annyi a teendő, hogy ki kell választani a törlésre szánt bővítményt, be kell ikszelni az előtte található kis rubrikát, majd a jobb felső sarokban található **Eltávolítás** ikonra kell kattintani. Viszont néhány alapmodul törlése nem engedélyezett (például a Bejelentkezés modul), ugyanez a helyzet néhány beépülő modullal is. A nyelvekben és a sablonokban az a közös, hogy az éppen használatban lévöket, tehát alapértelmezetteket nem lehet törölni.

Bővítménykezelő

Telepítés | **Komponensek** | **Modulok** | **Beépülő modulok** | **Nyelvek** | **Sablonok**

Csomagfájl feltöltése

Csomagfájl:

Telepítés könyvtárból

Telepítési könyvtár:

Telepítés URL-ről

Telepítési URL:

24. ábra: bővítménykezelőben a telepítés/eltávolítás

Jómagam a legtöbb bővítményt, amelyeket az évek során telepítettem a Joomla hivatalos bővítmény oldaláról, a <http://extensions.joomla.org/> honlapról töltöttem le. Azért is ajánlom ezt a weblapot, mert tematikusan kategóriákra vannak bontva a letölthető bővítmények, melyek között vannak képgalériák, közösségi lehetőségek, vendégkönyvek, stb.

Galéria létrehozása

A Joomla alaprendszerének telepítésével nem települ automatikusan **képgaléria**, de többféle változatát lehet letölteni a különböző honlapokról (például a <http://extensions.joomla.org/>). Az imént említett oldalról jutottam el a <http://www.phoca.cz/download/category/1-phoca-gallery-component> portálra, amely a **Phoca** web fejlesztő oldala. Egy általam már használt, egyszerűen kezelhetőnek és mégis színvonalas képgalériát készítenek.

A bővítményekben megemlített telepítést alkalmaztam. Letöltöttem a legfrissebb változatot a számítógépre, majd a **Bővítmények / Telepítés** menüpontban **Tallóztam**, majd rányomtam a **Fájl feltöltése és Telepítés** gombra, mint ahogyan azt a legtöbb telepítéskor végezni kell. Honlapon található hozzá magyarosítás is,

amit ugyanilyen módon kell telepíteni. A sikeres telepítés után a **Komponensek / Phoca Gallery**-re kattintva a következő kép fogad bennünket:

25. ábra: Phoca Gallery vezérlőpult

Ez a Phoca Gallery vezérlőpultja. Itt nyílik lehetőség a legfontosabb beállítások elvégzésére. Át kell gondolni a menüpontokhoz hasonlóan, hogy milyen csoportokat szeretnénk létrehozni. Az új honlapon, a régihez hasonlóan a fő kategóriákat időrendben (2003, 2004 ... 2010), míg az alkategóriák tematikusbontásban hoztam létre (*Nyitó gála, Záró gála, Mérkőzések, Egyéb, Bulik*).

A **Témák** menüponton belül lehetőség nyílik arra, hogy a Phoca honlapjáról letöltött témákat feltöltsük és beállítsuk, amelyek meghatározzák a galériánk kinézetét. Beállítható még az is, hogy egyes képekhez engedélyezett legyen-e a *hozzászólás*, és ha igen, akkor kik szólhassanak hozzá (akárki, regisztráltak stb.). Ugyanígy lehet az egyes képeknek *értékelését* is beállítani.

Képek feltöltéséhez, a *Képek* menüre kell kattintani, majd az eszköztárban az *Új kép*, vagy *Több új kép* menüre kell kattintani.

26. ábra: Phoca Gallery menüsávja

Itt nyílik lehetőség mappák létrehozására, képek feltöltésére, és a legfontosabb, amikor kijelöljük a képeket, a megfelelő kategóriába kell tenni őket, hogy az előfelületen is jó helyre kerüljenek. A képek tovább elrendezésére, formázására tovább lehetőségek vannak, melynek felsorolása túlzottan hosszúra sikeredne.

Saját tapasztalatom az, hogy a Joomla-ba épülő galéria modulok lassítják a honlap működését, szó szerint lassabban tölt be, az egyes képeket is lassabban jeleníti meg.

Vendégkönyv készítése

Úgy gondolom, hogy a felhasználók nem szívesen írnak e-mailt, inkább a webes felületen osztják meg véleményüket a honlappal, vagy más dolgokkal kapcsolatban, ezt viszont lehetővé kell tenni számukra. Mivel a feltelepített alaprendszer nem rendelkezik vendégkönyvvel, ezért ildomos azt is telepíteni, hogy a használók nyilvánosan is tudjanak üzeni nekünk. Választásom a *Phoca Guestbook*-ra esett, mert már korábban is használtam és meg voltam vele elégedve. Telepítése a többi modul telepítésével azonos és használata egyszerű.

27. ábra: Phoca Guestbook vezérlőpultja

Ahhoz, hogy a felhasználó írni tudjon a vendégkönyvbe, mindenképpen meg kell adnia:

- a *nevét*: ha valaki egy regisztrált felhasználó nevét próbálja használni, akkor a gép kijelzi, hogy ez a név már foglalt, jelentkezzen be, vagy válasszon másikat.
- az *e-mail címét*: amennyiben olyan címet ad meg, amelyet regisztrált felhasználó adott meg, akkor jelzi, hogy az már foglalt és jelentkezzen be, vagy válasszon másik e-mail címet.
- egy *azonosító kódot*: ez védi a vendégkönyvet a „spam”-ektől. Amennyiben valaki nem tudja elolvasni a kódot, akkor egy gombnyomásra kérhet újat.

VENDÉBKÖNYV

Name:

E-mail:

Content:

B I U | ABC

Path: p

Image Verification:

28. ábra: Phoca Guestbook publikus felülete

Különbéle beállításokat a vendégkönyv vezérlőpultján, a „Paraméterek” menüpontban alkalmazhatunk. Itt lehet beállítani a szélességét és magasságát, hogy jelezze a címet, felhasználó nevét, e-mailjét, honlapját. Megváltoztathatjuk az alapszíneket, mind a háttér, mind a betűk színét is (**Font color**, **Background color**, stb.). Megadhatjuk a tiltott szavak listáját, így különböző káromkodásokat kiszűr automatikus a vendégkönyv (**Forbidden word filter**). Ha valaki nem megfelelően viselkedett, azokat IP cím alapján is tiltani lehet (**IP ban**). Miután elvégeztük a mentés gombra kell kattintani, mert különben elvesznek az addigi beállításaink.

Beállítások

Form Settings	
Display Title In Form	Nem
Display Name In Form	Yes (Required)
Display Email In Form	Igen
Display Website In Form	Nem
Display Content In Form	Yes (Required)
Enable Javascript Editor	Igen
Display Path in Javascript Editor	Igen
<hr/>	
Display Form	Display
Form Position	Felső
<hr/>	
Editor Width	400
Editor Height	200
Table Width	400

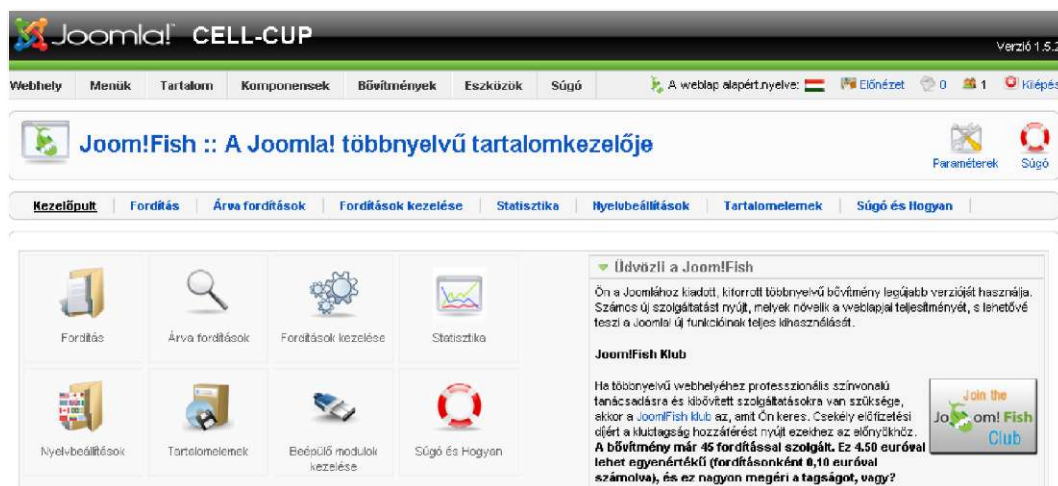
29. ábra: Phoca Guestbook paraméterek

Többnyelvűség: Joom!Fish vagy Google Translate

Amikor a többnyelvűség problematikájával kezdünk el foglalkozni, az azt jelenti, hogy már bizonyos gyakorlottságot értünk el a Joomla használatának terén, illetve

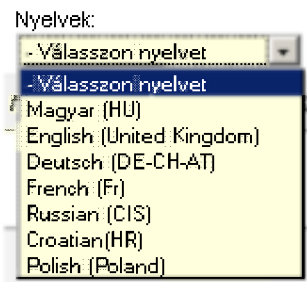
azt is, hogy bizonyos tartalommal már rendelkezik a honlap. Mivel a kézilabda kupa nem nemzeti, hanem nemzetközi, ezért eleve megköveteli, hogy ne csak magyar nyelven legyen elérhető a tartalma. A sok összetevő közül, a nyelvi gondozásban terén a **Joom!Fish** programot preferálom a legjobban, amely könnyen kezelhető és alapból több száz nyelvi fájlja érhető el az interneten. Fontos, hogy a fordítást csak akkor kezdjük meg, ha már egy nyelven (esetemben a magyaron) már letisztult anyaggal rendelkezünk. Ezeket ugyanúgy kell telepíteni, mint a többi összetevőt.

Telepítés után, amikor megnyitjuk a **Komponensek / Joom!Fish** menüpontot a következő kép fogad bennünket:

30. ábra: Joom!Fish vezérlőpultja

Ahhoz, hogy az idegen nyelvű tartalmat felrakjuk, rá kell kattintani a **Fordítás** menüpontra. A jobb felső sarokban ki kell választani a *nyelvet* és a *tartalomelemet*. Amikor betöltött az oldal, akkor rá kell kattintani a fordításra váró elemre, ott láthatóvá válik az eredeti szöveg, és alatta megjelenik, ahová a fordításunk be kell illeszteni. Mindezen kívül megjeleníti még a tartalom eredeti paramétereit, és ha szeretnénk változtatni a fordítás paraméterein, akkor azt itt lehet megtenni (például: a magyar szövegben szeretnénk, ha a szerző neve látható lenne, de az angolban nem, akkor „*Szerző nevének elrejtését*” kell beállítanunk).

32. ábra: nyelvválasztó

31. ábra: tartalomelem választó

Természetesen időigényes munka egyesével fordítgatni a tartalmat, a menüpontokat, a modulokat, de legalább a fordítás olvasójában olyan érzést kelthet, mintha az egész oldal az ő anyanyelvén készült (természetesen ez függ a fordítások minőségétől is).

A másik érdelemes megoldásként a **Google Translation Module** szolgálhat. Aki nem szeretne fordítani, vagy fordítást készíteni, az rábízhatja magát a Google fordítójára. Telepítése teljesen egyszerű, le kell tölteni a honlapról, majd a *Bővítmények -> Telepítés/Eltávolítás -> Tallózás/Fájlfeltöltés*. Majd a *Modulkezelő* segítségével kell a honlapra beilleszteni: *Új -> GTranslate* (ez a letöltött modulonként változhat) -> *Következő* -> Címet kell neki adni, oldalt és sorrendet állítani. Ezzel még nincs vége, *Modulparamétereinél* be kell állítani az oldal alapnyelvét és további nyelveket, illetve a zászlók méreteit, majd elmenteni.

Ez egy nagyon gyors és **egyszerű** megoldás, viszont jelentős **hátrányokkal** is bírhat, amelyek a következők:

- vannak olyan szavak, amelyeket nem ismer fel és nem képes lefordítani
- nem lehetünk biztosak abban, hogy a *Google Translate* megfelelő módon fordította le az adott nyelvre, ami a felhasználók számára bosszúságot okozhat.

Ezek fényében inkább a *Joom!Fish* megoldást választottam, hisz a kupára való jelentkezésnél egy-egy szó eltérés is jelentős bonyodalmakhoz vezethet. Ehhez tolmácsokra volt szükség, összesen 4 tolmács segédkezik nekem a honlap minden részének tükörfordításában. A magyaron kívül még 7 nyelven (*angol, német, orosz, francia, horvát, szlovén, lengyel*) érthető el a honlap. A új hírnél, vagy cikknél kicsit bonyodalmas, hogy mindenkinek írni kell, de általában hamar elkészül mindenki a fordítással. Először magyarul kerül fel az újdonság, majd angolra fordítás után, mindenhol az jelenik meg az adott nyelvben, amíg nem készül el a nyelvi változata.

Web 2.0

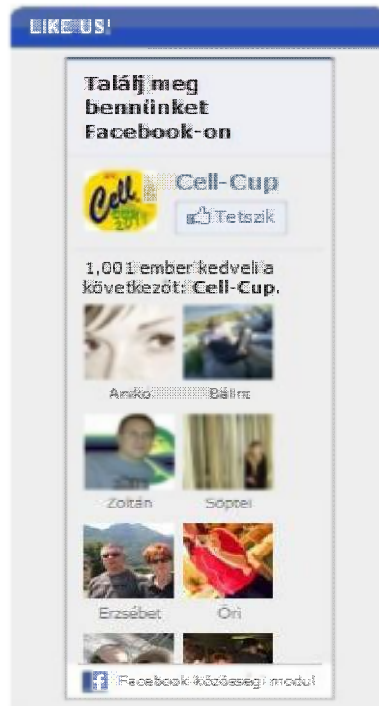
A világ egyik legnagyobb közösségi oldalán való megjelenés nagyon jó marketing fogásként is alkalmazható lehet. Ennek érdekében létrehoztam a **Facebook** közösségi oldalon egy Cell-Cup csoportot. Először csak az ismerőseim között tettem közzé, majd arra gondoltam, hogy jó lenne, ha a honlapon is megjeleníthető lenne ez az elérhetőség. Ennek több formája lehetséges, de a Joomla hivatalos oldalán már kifejezetten erre kialakított modul is le lehet tölteni. Végül is az **ITPFacebookLikeBox** modul tölöttem le és telepítettem fel (<http://extensions.joomla.org/extensions/social-web/facebook-display/15754>).

Megnéztem a promóciós oldalát, sikerült kipróbálnom és nagyon megtetszett. Ehhez csak annyira volt szükségem, hogy a többi bővítményhez hasonló, már említett módon telepítettem, majd a **Modulkezelő** ponton belül felvettem egy új *ITP-FacebookLikeBox* modul t vettem fel.

33. ábra: az új modulnál ki kell választani

A beállításoknál megadtam a Facebook elérhetőset (<http://www.facebook.com/cellcup>), és beállítottam a szélességet és a magasságot, hogy a lehető legjobban nézzen ki az oldalon.

34. ábra: így néz ki a Facebook Like Box a www.cellcup.hu oldalon

Felhasználó kezelés

Az adminisztrátori felületen, a vezérlőpulton található meg a **Felhasználókezelő** menüpont. Amennyiben létrehoztuk a honlapon bárki által elérhető (a korábban már említett) „*User menü*”-t, akkor felhasználóknak a honlapunkon ott van lehetőségük a regisztrációra. A regisztrációhoz meg kellett adnia nevét, felhasználói nevét, jelszavát és e-mail címét. Amikor a „*Felhasználókezelő*” menüponton belül rákattintunk egy felhasználó nevére, akkor az ott megjelenő oldalon lehetőségünk nyílik arra, hogy különböző jogosultságokat adjunk az egyes felhasználók számára. Az egyes jogosultságoknak alapból az a lényege, hogy nem szeretnénk azt, hogy bárki bármit megtehessen a weboldalunkon, viszont egy regisztrált felhasználó számára esetleg nyújtsunk több információt az adott honlap (*lásd. modulok létrehozásánál*). Igazából két fő részre lehet bontani a felhasználókat, az előfelület és a háttérfelület használóira. Mindenki, aki ellátogat a honlapra ő lesz a **nyilvános felhasználó (Public)**, aki csak böngészni tud és nincs hozzáférése a háttérfelülethez.

A **nyilvános felhasználói oldalon (előfelület)** a következő lehetőségeket adhatjuk ki:

- Alapból mindenki a **regisztrált** (*Registered*) rangot kapja meg mindenki, ez azt jelenti, hogy a háttérfelülethez továbbra sem tud hozzáférni, de bizonyos regisztráltak számára elérhető tartalmat már meg tud tekinteni.
- Ennél magasabb szintet képvisel a **szerző** (*Author*), aki már hozhat létre tartalmat, de a háttérfelületre nem tud bejelentkezni.
- Még magasabb a **szerkesztő** (*Editor*), aki szerkesztheti a tartalmakat, de nem jelentkezhet be a háttérfelületre.
- Legfelül a **közzétevő** (*Publisher*) áll, aki közzé is teheti az általa, vagy mások által elkészített, vagy szerkesztett tartalmat, de a háttérfelületen ő sem dolgozhat.

Nyilvános kiszolgálói oldalon (*háttérfelület*) ezekből a lehetőségekből választhatunk (ők mindannyian a közzétevőkével azonos jogokkal rendelkeznek az előfelületen):

- **Kezelő** (*Manager*) rang van legalul, aki a háttérfelületre be tud lépni és különböző modulokat használhat (Médiakezelő, Menükezelő, Tartalomkezelő, Kezdőoldalkezelő, Összetevő-kezelő, Súgó)
- Felette van az **adminisztrátor/felügyelő** (*Administrator*), aki a kezelőnél több összetevőhöz férnek hozzá (Felhasználókezelő, Bővítmények, Modulkezelő, Beépülőmodulkezelő, Globális bejelentkezés)
- A legmagasabb hozzáféréssel a **főadminisztrátor/szuperfelügyelő** (*Super administrator*) rendelkezik, a felügyelő lehetőségein kívül még hozzáfér a Beállításokhoz, Nyelvkezelőhöz, Sablonkezelőhöz, Sablontelepítőhöz, Nyelvtelepítőhöz, Körlevélküldőhöz.

Ugyanezen az oldalon, amennyiben szükség van rá, le is tilthatjuk a felhasználót. A weblapon, amennyiben a „*Bejelentkezett*” oszlopban egy zöld pipát látunk, akkor az adott felhasználó be van jelentkezve. Bármikor megtekinthető az utolsó bejelentkezés dátuma is, így ha valamelyik szerkesztő honlapon történő munkásságát szeretnénk leellenőrizni arra is lehetőséget biztosít a rendszer.

A kategóriák segítségével menedzselhetjük a felhasználókat. Megválogathatjuk a könyvtári munkatársak között, hogy kik használhassák a háttérfelület is (csak olyanok, akik tudják is kezelni, nehogy problémát okozzanak). Kiadhatunk cikkírási feladatokat a munkatársaknak, amelyeket a honlap keretein belül el tudnak végezni; majd a végén, egy kinevezett közzétevő leellenőrizheti és közzéteheti a honlapon. Így alkalmas felelősségi rendszert alakíthatunk ki, ami alól nehezen lehet kibújni.

Felhasználó adatai

Név	<input type="text"/>
Felhasználónév	<input type="text"/>
E-mail	<input type="text"/>
Új jelszó	<input type="text"/>
Jelszó megerősítése	<input type="text"/>
Csoport	<ul style="list-style-type: none"> Nyilvános felhasználói oldal - Regisztráltak - Szerző - Szerkesztő - Közzétevő Nyilvános kiszolgáló oldal - Kezelő - Adminisztráció - Főadminisztrátor
Felhasználó blokkolása	☒ Nem ☐ Igen
Rendszer e-mailek fogadása	☒ Nem ☐ Igen

35. ábra: felhasználókezelő felhasználó adatainak beállítása

Biztonság

Ez egy sarkalatos téma, sajnos egyre több támadás éri a honlapokat és aki nem eléggé felkészült, az egyik reggel arra ébredhet, hogy nagyon nagy kár érte őt. Vannak, akik csak heccből csinálják, mások fel akarják magukra hívni a figyelmet és saját honlapjuk linkjét teszik be az oldal helyére. Vírust is tehetnek fel a tárhelyre, vagy szimplán teljesen törlik a mi tartalmainkat, így nagyon óvatosnak kell lenni.

Mindig el kell távolítani a nem használt fájlokat. Tétélezzük fel, hogy két vendégkönyvet telepítettünk fel próbaként, és az egyik nem vált be, ezért a másikat használjuk. A felesleget le kell törölni.

A hacker és flood támadásokat (amiben sajnos egy másik honlap szerkesztése során volt már részem) meg kell akadályozni egy „.htaccess” fájljal, ami a webszerver egyik fájlja. Ajánlatos „htaccess.txt” néven felmásolni és az FTP kliensünkkel érdemes azt „.htaccess” fájlra átnevezni. Ezzel a következő területekre lehet koncentrálni²³:

- .htaccess tartalmának megjelenítésének tiltása
- honlap egészének és/vagy részének **jelszavas védelme**: a .htaccess mellett egy .htpasswd fájlt is el kell helyezni.
- *egyéni hibalapok (error 404)*: létre kell hozni egy „.htaccess” fájlt, az adott könyvtárban, ahová a hiba lapot be akarjuk állítani (a beállítás az alkönyvtárakra is érvényes lesz). A fájl tartalma: „ErrorDocument 404/hibaoldal.html”. Hibaoldalként meg létre kell hozni a tetszőleges hibalapot. De mivel PHP-ben szeretnénk kezelni, ezért „/404.php”-t írunk helyette, viszont ilyenkor nem szabad „http://”-vel kezdeni.
- *átirányítások*: ez akkor használható, ha egy régi oldalt szeretnénk az újra irányítani. Következőt kell tartalmaznia a fájlnek: „Redirect 301 /regioldal.html http://www.ujdomain.com/ujoldal.html”. Nagyon fontos, hogy a két URL-t egy szóköz választja el egymástól.
- *könyvtárlistázás tiltása*: a legtöbb szerver alapból tiltja a könyvtárak listázását, de előfordulhat az, hogy olyan szervert sikerül választanunk, ahol ez nem alapfelszereltség. Ilyenkor a fájl így néz ki: „IndexIgnore *”. A csillag karakternek köszönhetően a tiltás minden tartalomra vonatkozik. De lehetőség van egyedi tartalom listázásának a tiltására is. Ha a következő parancsot adjuk meg: „IndexIgnore *.gif” Akkor minden GIF

---

²³ *Hasznos .htaccess fájl.* <<http://www.tutorial.hu/a-hasznos-htaccess-fajl/>> [Letöltve: 2011. január 23.]

kiterjesztésű kép listázását letiltottuk, de ettől függetlenül a HTML, JPEG stb. fájlok megjeleníthetők.

- *látogatók tiltása IP alapján:* sok kellemetlenségtől lehet ilyenkor megszabadulni, hackerek és floodolók ellen tökéletes. Az első sorban meghatározzuk, hogy az adott paraméterek milyen sorrendben legyenek feldolgozva. Tehát allow (engedélyez), deny (tilt). Ha azt szeretnénk, hogy csak mi látogathassuk meg a honlapunkat, és nem szeretnénk, hogy bizonyos emberek is láthassák, akkor a következő „.htaccess”-t kell létrehoznunk. Fájl tartalma így néz ki *1. sor:* order allow, deny *2. sor:* allow from saját IP címünk *3. sor:* deny from all (a tiltani kívánt IP cím vagy tartomány).

A „*PHP safe_mode*”-ot érdemesebb kikapcsolni, mert hamis biztonságérzetet ad.

Minden telepítés előtt menteni kell a gépünkre és a telepítendő fájlokat csakis megbízható oldalakról szabad letölteni.

Fontos, hogy az admin **jelszó** minimum 8 karakter legyen, kis és nagy betűk változatossá tehetik azt (pl.: jElsZo09). Néha érdemes az „admin” felhasználó helyett más főadminisztrátori nevet megadni (pl.: admin1939, vagy KvT220, stb.).

Könyvtári példa

A Joomla alappal rendelkező könyvtári honlap egyik legjobb példajaként, a *Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár, Kresznerics Ferenc Könyvtár* (Celldömölk) weboldalát szeretném bemutatni. Eredetileg HTML lapokból álló oldalt, 2011. 02. 01-én váltotta fel egy **Joomla** CMS alappal rendelkező weblap. Elérhetősége: <http://www.cellbibl.hu> Tárhelye: Cellkábel. Elkészítője: egy celldömölki magánvállalkozó és a könyvtárosok.

A honlap alapsablonja egyszerűnek mondható, egy esztétikus fejléccel kiegészítve, és a régi honlapon már alkalmazott kacsintó szemű bagollyal ellátott logó sem hiányozhat. A Celldömölk városára jellemző sárga-kék színek itt is meghatározóak, viszont a manapság újra divatba jövő fehér háttéren,

feketebetűkön keresztül történő tartalomközlés az alapkoncepció. Összességében belőlem a sablon pozitív hatást vált ki.

36. ábra: www.cellbibli.hu nyitó oldala

A nyitó oldalon a könyvtár különböző részlegeiről (infóteka, olvasóterem, gyerekkönyvtár) készült képek váltakoznak, melyek sokkal barátságosabbá teszik az oldalt. Az egyszerű beépíthető modulok több új megoldást kínálnak: önkéntes regisztráció, hírlevél, galéria, vendégkönyv és egy egyszerű „füző” segítségével a honlapba sikerült integrálni a könyvtár online katalógusát is. A többnyelvűséget (az angol és német nyelvre való fordítást), a *Google Translate* beépíthető modul biztosítja. A normál mellett, akadálymentesített verzióban is használható a honlap, amely a következő módon néz ki:

37. ábra: a www.cellbibl.hu akadálymentesített oldala

A betűméret nagyobb, a háttérszín fekete, és fehér illetve nagyon rikító citromsárga színt használ, hogy a gyengén látókat segítse.

A honlap felépítését tekintve a megszokott három részre bomlik bal és jobboldali modulok és a középső oldalrész.

Baloldali modulok:

- *Nyelvválasztó*: angol és német nyelvre fordítja le a GoogleTranslate
- *Főmenü* (bal): a legfontosabb könyvtári információk linkjei találhatóak meg.
- *Keresés*: a honlapon belüli gyorskeresést biztosító modul.

Jobboldali modulok:

- *Főmenü* (jobb): általános információk és interaktivitást szolgáló menüket tartalmaz.
- *Kultúra* (hírcsatorna): az FN – Kultúra részének legfrissebb hírei olvashatóak.

Az egyes menük jól eltervezettek, és a menüpontok jól megszerkesztettek. A **baloldali főmenük** a következők (zárójelben a menüpont típusa olvasható):

- *A könyvtár:* bemutatkozó szövegét és küldetésnyilatkozatát tekinthetjük meg **(cikk)**
  - *Elérhetőségek:* a legfontosabb kapcsolati pontokat tartalmazza, melyeknek minden könyvtári honlapon ildomos szerepelnie **(cikk)**
    - *Írjon nekünk:* kapcsolattartó(k)nak tud írni, melynek beállítása a Komponensek -> Kapcsolatok belül történik **(kapcsolat)**
  - *Szolgáltatások:* fel van sorolva az összes szolgáltatás, annak díjával együtt, ez az a pont, amelyet a felhasználók előszeretettel olvasnak és használnak **(cikk)**
  - *Gyermekkönyvtár:* a könyvtár ifjúsági részlegének legfontosabb információi, foglalkozások és rendezvények képei tekinthetők meg; szintén egy cikként szerepel **(cikk)**
  - *Folyóirataink:* a könyvtárban megtekinthető folyóiratok egy táblázatba, ábécé sorrendbe rendezett listája olvasható, a beépített linkeken keresztül, pedig elérhetőek az újságok online változatai **(cikk)**
  - *Ellátórendszer:* a kistérségi könyvtári ellátórendszer története és statisztikai olvashatóak **(cikk)**
  - *Kisközösségek:* Kemenesaljai Berzsenyi Asztaltársaság és ifjúsági csoportjának történetét tartalmazza **(cikk)**
- *Katalógus:* egyszerű fűző segítségével a honlapba integrálták a katalógust, így a régihez képest nem új ablakban, hanem az oldal keretein belül lehet azt használatba venni **(fűző)**
- *Digitális Könyvtár (Kemenesaljai Digitális Könyvtár) (cikk)*
  - *Kemenesalja a médiában (cikk)*
  - *Kemenesalja helységrnévtára (cikk)*

- *II. Világháború áldozatai* (**cikk**)
- *Életrajzi Lexikon*: Kemenesaljai Életrajzi Lexikonban gyűjtik össze a könyvtárosok a Kemenesaljához kapcsolódó hírességeket (**cikk / kategória / blog elrendezés**)
- *Évfordulónaptár*: Magyarország Évfordulónaptárát rejti ez a menüpont, mely a közelgő, neves évfordulókra hívja fel a figyelmet (**cikk**)
  - *2011* (**cikk / kategória / blog elrendezés**)
  - *2010* (**cikk / kategória / blog elrendezés**)
- *Kemenesaljai Honlapok*: a Kemenesaljához köthető legfontosabb honlapokat tartalmazza almenüként, tematikusbontásban: *általános információk - cégek, vállalkozások – egészségügy – média – oktatás – sport - szolgáltatás, szórakozás - vallás*; már több mint 100 oldal között lehet böngészni (**cikk**)
- *Rendezvények*: feleleveníti a közelmúlt és a jövő eseményeit, meghívóként funkcionál, kis képekkel és rövid invitáló szövegekkel (**cikk**)
- *Eseménynaptár*: az elmúlt évek rendezvényeinek rövid ismertetőjét tartalmazza, jórészt adatszerű (**cikk**)
- *Képgaléria*: a könyvtár legfontosabb eseményein, rendezvényein készült képek tekinthetők meg. Mivel a beépített galéria lassíthatja a Joomla-t, ezért más galériát alkalmaztunk, melynek **Photo! Web Album** a neve. Egy könnyen telepíthető album, melynek nincsenek nagy szerver igényei. A kész albumot a képgaléria menüből linkekről lehet elérni. (**cikk**) Félreértés ne essék, a Joomla-ba építhető galériák is tökéletesen használhatók, csak néhány esetben egy másik galéria alkalmazása gyorsíthatja a képek betöltését.

38. ábra: baloldali menük www.cellbibl.hu oldalon

A **jobboldali főmenük** a következők:

- *Újdonságok*: itt olvashatók azon könyvek listája és a borítóval együtt rövid ismertetője, amelyek mostanában kerültek ki a könyvtár polcaira (**cikk / kategória / blog elrendezés**)
- *Anyanyelvi verseny*: Kresznerics Ferenc Anyanyelvi Verseny részletes leírása tekinthető meg (**cikk**)
- *Kresznerics Ferenc-díj*: munkásságáért évenként két főt díjaznak 2009 óta (**cikk**)
- *Alapítvány*: Kresznerics Ferenc Könyvtári Kultúráért Alapítvány legfontosabb adatait tartalmazza (**cikk**)
- *Örökbefogadás*: azon olvasók, kik szeretnék támogatni a könyvtárat, megtehetik azt, hogy pénzért „örökbe fogadnak” könyvet, könyveket (**cikk**)
- *Korábbi hírleveleink*: az eddig kiküldött hírlevelek olvashatóak, beállítása a Komponensek -> Communicator alatt (**communicator**)

- *Vendégekönyv*: a felhasználók nyilvánosan fejezhetik ki a véleményüket a honlappal, vagy a könyvtárral kapcsolatban; beállítása a Komponensek -> Phoca Vendégekönyv menü alatt (**Phoca vendégekönyv**)
- *Önkéntes regisztráció*: bárki, aki még nem regisztrálta magát a könyvtárban, az most már otthonról is megteheti egy űrlap segítségével; ez sok segítséget nyújthat a könyvtárosok számára, érdemes alkalmazni (**cikk**)

39. ábra: jobboldali menük a www.cellbibl.hu oldalon

A weblap alapjának a szerkesztője és a könyvtárosok együttes munkájának köszönhetően kialakult egy méltán példaként emlegethető honlap, továbbfejleszthetősége az ingyenes elérhető forráskód, a modulok és egyéb programok miatt könnyen megvalósítható.

Jó tanácsok

Eljutottam arra a szintre, ahol már nem csak én kapok tanácsokat és keresgélem azokat, hanem már saját tapasztalatomra alapozva jómagam oszthatom meg ötleteimet másokkal:

1. *Tanulj a webről!*

Különböző fórumokon, blogokon leírnak hibákat, amiket mások követtek el. Tanulni kell ezekből, és a haladók által írt bejegyzésekből egyaránt. Autodidakta

módon tanulók úgysem a könyvet bújják, hanem a fórumokat és a sok próbálkozás hozza meg a várva várt eredményt. Mindent nem szabad elhinni, de nagyon jó ötleteket és megoldásokat lehet találni ezeken a fórumokon. Új ötletekért böngészni kell az oldalak között.

2. Gyakorolj!

Legyen saját (akár ingyenes) tárhelyed, amely MySQL futtatást biztosít, ahol „ugyanazt” a honlapot létre tudod hozni, mert itt lehet fejleszteni. Állíts fel magadnak egy szerveret otthon! Nem muszáj „élesben” tökéletesíteni az oldalunkat, így a hiba terhe sokkal kisebb, mert ha valamit nagyon elrontunk, akkor az oldalról sok információ veszt el és ezt mindenki láthatja.

3. Gondolkozz fordítva!

Nem szabad csak „informatikus fejjel” elmélkedni, mert ami számunkra természetes, az a felhasználó számára nem biztos, hogy az lesz. Gyakori visszacsatolás érdekében érdemes megmutatni a fejlesztés alatt álló honlapot másoknak, és kikérni az ő benyomásokat is. Többek között ajánlatos kikérni más honlapszerkesztők véleményét. Ha valaki hibát jelez az oldalunkon, azt megfelelő módon kell elfogadni, építő jellegű kritikaként és megköszönni a segítséget.

4. Írj helyesen!

Egy honlap nagyon sokat veszíthet a hitelességéből, ha helyesírási hibákat tartalmaz. Természetesen a folyamatos többszöri átolvasás ellenére is maradhatnak kisebb helyesírási hibák az oldalunkon, de megfelelő odafigyelés mellett ezek száma minimálisra csökkenthető. Érdemes a Magyar Helyesírási Szabályzatot a közelünkben tartani.

5. Fejlessz folyamatosan!

Úgy gondolom, hogy nagyon fontos az egységes fejlődés. Nem szabad a babérjainkon üldögelni, hanem egyfajta folyamatos béta állapotot kell létrehozni, állandó fejlesztéseket kell eszközölni. Nem csak a tartalmi frissítésekre gondolok jelen esetben, hanem a különböző alkalmazások, modulok újdonságait is kell

figyelni. Minden nem szabad automatikusan átvenni, tesztelni és figyelni kell, mert felesleges alkalmazásokkal nem szabad a honlapot terhelni (még egy jó szerver esetén sem). A bevetendő újdonságoknál ügyelni kell a szárnazásra is, hisz senki sem szeretné, hogy a honlapunk köddé váljon egy bűvészkedő hackernek köszönhetően.

6. Védj a honlapod!

Ügyelni kell a megfelelő biztonságra. Mindenképpen érdemes megváltoztatni az admin felhasználónevet, illetve egy olyan „erős” jelszavat kell választani, amely minimum 8 karakterből áll, tartalmaz számokat, kis és nagy betűket egyaránt. Érdemes levédeni a tárhelyet és tiltani a mappák listázását is (erről az *5.13 Biztonság* pontban bővebben beszéltem).

7. Segítsd a felhasználót!

A honlapod legyen átlátható és könnyen emészthető. Segíteni kell a honlap látogatóit, hogy megtalálják azt, amit éppen keresnek. Ehhez szükség van átgondolt felépítésű menüszervezetre, rendezett tartalomra, megfelelő keresőre az oldalon belül és esetleg útkövetésre, amivel folyamatosan tájékozódhat arról, hogy melyik menüt nyitotta meg.

8. Használd a Web 2.0-t!

Rengeteg lehetőséget rejt a Web 2.0 különböző ingyenes alkalmazásai. Nagyon jó marketing és reklámfogásként is lehet használni. Érdemes létrehozni egy honlapunk fémjelezte Facebook és Iwiw csoportot, vagy egy Twitter és Tumblr mikroblogot. Ezek használatakor ajánlatos hetente 2-szer, 3-szor új posztot kirakni, amelyek lehetnek friss hírek, információk, újdonságok, de szimpla bejegyzések is. Lássák a felhasználók azt, hogy nem egy halott, hanem egy élő, frissülő honlapot böngésznek.

9. Növelj a forgalmat!

Rengeteg megoldás létezik a forgalomnövelésre, többek között hirdetéseket is fel lehet adni, de érdemes ingyenes dolgokban gondolkodni. Írni hasonló témákkal

foglalkozó honlapok webmestereinek, hogy linkcserét hajtsunk végre, mert minél több link mutat az oldalunkra, annál előkelőbb helyen található meg a nagyobb keresőkben. Érdemes keresőbarát URL-eket használni és az egyes cikkeket kulcsszavakkal ellátni.

Összegzés

Nagyon fontos megemlítenem, hogy nagy lehetőséget látok a Joomla (vagy a Drupal és más tartalomkezelő rendszerek) könyvtári alkalmazásában. Hisz ingyenes, nem szükséges hozzá programozói tudás és a HTML nyelv ismerete sem, mert a kezelése könnyen és gyorsan megtanulható. A könyvtáraknak lépnie kell, hogy dinamikus oldalak hasznosításával is be tudják cserkészni a látogatókat. Nem először említem, de ingyenessége okán, sokat lehet vele spórolni, mindösszesen csak egy vállalkozó szellemű könyvtárosra, vagy rendszergazdára van szükség, aki hajlandóságot mutat a CMS kezelésének megtanulására. Nagyon remélem, hogy valaki könyvtári dolgozó felfigyel erre a szakdolgozatra és a benne rejlő Joomla-t felhasználva emeli a könyvtári weblapok színvonalát (amelyek saját tapasztalataim alapján eléggé siralmas állapotban vannak). Túl kell lépniük a statikus oldalak által kínált kevés lehetőségeken; le kell küzdenünk azt, hogy egyes honlapszerkesztésre szakosodott cégek rengeteg pénzt zsebelnek be a könyvtáraktól; csak azért, hogy megjelenhessünk a világhálón. Gyerünk könyvtárosok, itt a lehetőség...

Feladatmegoldások

I. Feladat megoldása

Mindenekelőtt lépj be a saját honlapod admin / háttérfelületére (ez általában a <http://www.sajatomain.hu/administrator> oldalon érhető el). Ezután a **Bővítmények / Sablonkezelő** menüre kattints. Itt töltődik be a Sablonkezelő felülete. Amikor új sablon töltünk fel, vagy egy régebbire szeretnénk visszatérni, akkor mindig ezt a menüpontot kell felkeresni.

A sablonváltáshoz mindösszesen annyit kell tenned, hogy arra a rubrikára kattintasz, amelyiket szeretnéd látni az előfelületen. Majd a jobb felső sorban rá

kell kattintani az **Alapértelmezett** ikonra. Ha mindent jól tettél, akkor a honlapodon (egy frissítés után) a rózsaszínű háttérrel, és kis méhecskével feldobott oldal jelenik meg.

40. ábra: Sablonkezelő

II. Feladat megoldása:

A már említett módon lépj be a honlapod háttérfelületére! Majd a felső menük közül válaszd ki a **Tartalom** pontot és azon belül, pedig a **Szekciókezelő**t.

41. ábra: Tartalom / Szekciókezelő kiválasztása

Az itt bejövő oldalon, jobb felül nyomj rá az **Új** pontra. A következő bejövő oldalon írd be **Címként** a „*Könyvtár*” szöveget, ügyelj arra, hogy **Közzétéve** pontnál, pedig az *Igen* rubrika legyen bejelölve. Befejezésként a **Mentés** gombra kell kattintanod és már kész is a szekciód.

42. ábra: szekció, cím és közzétéve

Következő lépésben, ugyanúgy a **Tartalom** ponton belül, a **Kategória-kezelőt** válaszd ki. A betöltődő oldalon az **Új** gombra kattint a jobb felső sarokban.

A böngészőben megjelenő ablakban, **Címként** írjuk be a „*Felnőtt részleg*” szöveget, a **Közzétéve** sorban ügyeljünk, hogy a rubrika az *Igemél* legyen bejelölve. Végül a **Szekció** sorban legördülő szakaszokból a *Könyvtár*at válaszd ki! A **Mentés**re kattintás után, elkészült az új Felnőtt részleg kategóriád.

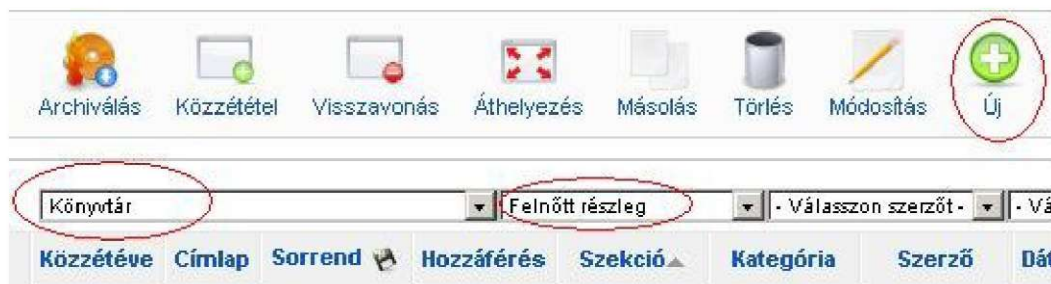

43. ábra: felnőtt részleg kategória

III. Feladat megoldása:

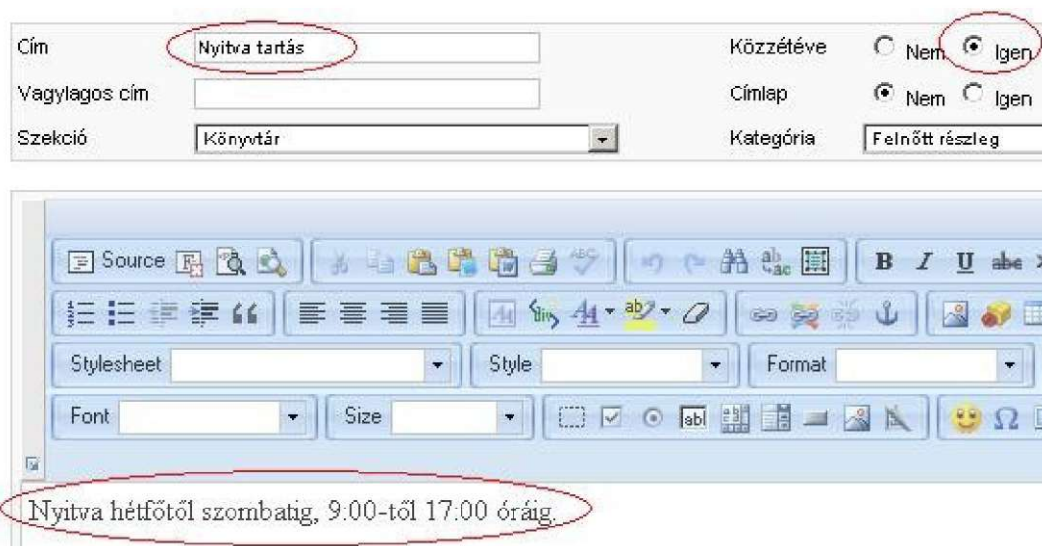
Lépj be a honlapod háttérfelületére! Majd a felső menük közül válaszd ki a **Tartalom** pontot és azon belül, pedig a **Cikk-kezelőt**!

A betöltődő oldalon a **Szekciók** közül válaszd ki a *Könyvtár*at, és a **Kategóriák** közül a *Felnőtt részleg*et. Ha ez megtörtént, nyomj rá az **Új** gombra a jobb felső sarokban.

44. ábra: szekció, kategória, új

Címként írd be a *Nyitva tartás* szöveget. A grafikus szerkesztőbe írd be „*Nyitva hétfőtől szombatig, 9:00-tól 17:00 óráig*” szöveget. Ügyelj arra, hogy a **Közzétéve** pontnál az *Igen* rubrika legyen bejelölve. Ha ezzel elkészültél, nyomj a **Mentés** gombra jobb felül, és elkészült a *Nyitva tartás* című cikked.

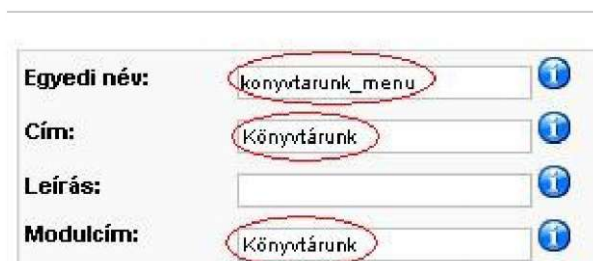

45. ábra: cím, szöveg, közzétéve

IV. Feladat megoldása:

Első lépésként a háttérfelület felsőmenüjéből válaszd ki a **Menük / Menükezelő** pontot. A jobb felső sarokban nyomj rá az **Új** gombra.

A betöltött oldalon **Egyedi névként** például írd be a „*konyvtarunk_menu*” szöveget. **Címnek** és **Modulcímnek** írd be a *Könyvtárunk* szót. Ha bírtad, akkor nyomj a **Mentés** gombra a képernyő jobb felső sarkában.

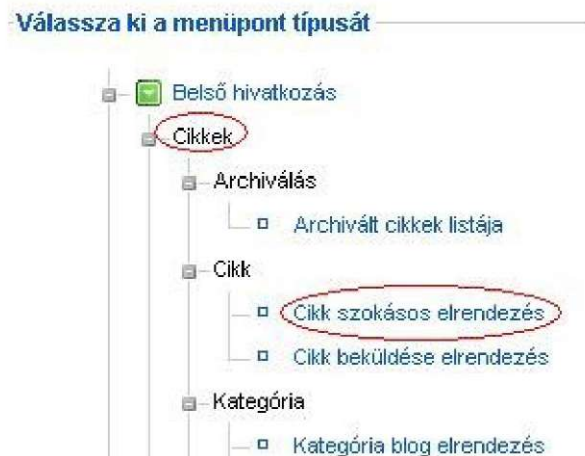

46. ábra: menükezelő

Következő lépésként a **Menük / Könyvtárunk** pontra kattints. A betöltött oldalon jobb felső sarkában kattints az **Új** ikonra.

Az új oldalon, kattints először a **Cikkek** pontra; majd várj, míg betöltenek az alpontok. Ha betöltött, akkor kattints a **Cikk szokásos elrendezés** menüre.

47. ábra: válassz típust

Az újonnan betöltött ablak baloldalán, írd be **Címként** a *Nyitva tartás* szöveget, majd jobb oldalt a **Cikk választása** című résznél, válaszd ki a *Nyitva tartás* című cikket. A többi résszel egyelőre nem kell foglalkoznod, sem állogatnod. Ha ezzel megvagy, akkor nyomj a **Mentés** ikonra.

Most már csak el kell helyezned a honlapon a modult. Ehhez lépj a **Bővítmények / Modulkezelő** pontra. A betöltött oldal jobb felső sarkában nyomj az **Új** ikonra, majd várj egy kicsit, amíg bejön a következő oldal. Itt válaszd a **Főmenüt**, és nyomj a **Következő** ikonra.

A megjelenő ablakon **Címként** írd be a *Könyvtárunk* szót, a **Beosztásnál** alapbeállítás a *left* (tehát bal oldalt jeleníti meg a honlapon), így ezen sem kell állítanod.

Részletek

Modultípus:	<i>mod_mainmenu</i>
Cím:	Könyvtárunk
Cím megjelenítése:	☐ Nem ☒ Igen
Engedélyezett:	☐ Nem ☒ Igen
Beosztás:	left
Sorrend:	0::Könyvtárunk
Hozzáférési szint:	Mindenki Regisztráltak Speciális

48. ábra: menümodul részletbeállításai

Paraméterek

Modul paraméterei	
Menünev	konyvtarunk_menu
Menü stílusa	Lista
Első szint	0
Utolsó szint	0
Az almenüpontok mindig láthatók	☒ Nem ☐ Igen

49. ábra: menümodul paraméter beállításai

Most nézd a képernyő jobb oldalát. A modul paramétereinél, válaszd ki a korábban elkészített „*konyvtarunk_menu*” **Menünev**et és állítsd a stílust listára. Ha mindezekkel készen vagy, akkor kattints a **Mentés** ikonra és nézd meg a honlapod előfelületét. Amennyiben mindent jól végeztél el, akkor a honlapodon megjelenik a Könyvtárunk menümodul, és ha rákattintasz a Nyitva tartás menüpontra, akkor megjelenik az általad bevitt szöveg.

Felhasznált irodalom:

- CSS. In <http://hu.wikipedia.org/wiki/CSS> letöltve: 2011. január 12.
- Domain név. In http://www.mimi.hu/informatika/domain_nev.html letöltve: 2010. szeptember 14.
- Hasznos .htaccess fájl. In <http://www.tutorial.hu/a-hasznos-htaccess-fail/> letöltve: 2011. január 23.
- A Joomla! bővítmények típusai. [http://wiki.joomla.org.hu/A Joomla! b%⁵91v%C3%ADtm%C3%A9nyek t%C3%ADpusai](http://wiki.joomla.org.hu/A_Joomla!_b%C5%91v%C3%ADtm%C3%A9nyek_t%C3%ADpusai) In: letöltve: 2010. október 26.
- Kézikönyv a minőségi elvekről. In <http://mek.oszk.hu/minerva/html/dok/minoseg-10elv.htm> 2010. szeptember 13.
- Mi a Joomla!? In <http://www.joomla.org.hu/mi-a-joomla.html> letöltve: 2010. szeptember 13.
- NORTH, Barrie M.: *Joomla! 1.5 felhasználói kézikönyv*. Budapest: Kiskapu, 2010. 415 p.
- PHP. In <http://hu.wikipedia.org/wiki/PHP> letöltve: 2011. január 13.
- REEVES, Jen: *SXWS Web Content Management System Showdown*. In: <http://www.cmswire.com/cms/web-cms/sxsw-web-content-management-system-showdown-update-2-004124.php> letöltve: 2010. október 26.
- STARMER, Anna: *Színek könyve*. Budapest: Officiana, 2007. 253 p.
- Tartalomkezelő rendszerek. In http://hu.wikipedia.org/wiki/Tartalomkezel%C5%91_rendszer letöltve: 2010. szeptember 13.
- Telepítés böngészőből. In http://wiki.joomla.org.hu/Telep%C3%ADt%C3%A9s_a_webb%C3%B6ng%C3%A9sz%C5%91b%C5%91l letöltve 2011. 01.19.

- *Weblap.* In [http://hu.wikipedia.org/wiki/Weblap#Statikus .C3.A9s dinamikus weblapok](http://hu.wikipedia.org/wiki/Weblap#Statikus_.C3.A9s_dinamikus_weblapok)
letöltve: 2010. szeptember 14.
- *What is PHP?* In <http://www.php.net/> letöltve: 2010. szeptember 13.

Melléklet

1. Plágium nyilatkozat
2. CD-ROM, mely a következő fájlokat tartalmazza:
  - PDF formátumban a Cell-Cup honlap szöveges tartalmának fő részeit (mind a nyolc nyelven)
  - JPEG kiterjesztésű képekben a Cell-Cup honlap egyes oldalainak a kinézetét
  - JPEG kiterjesztésű képekben a KMKK Kresznerics Ferenc Könyvtár honlapjának fontosabb moduljait

1. számú melléklet

Plágium - Nyilatkozat

Szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról nyilatkozat

Alulírott (Neptunkód: .....) jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem,
hogy a

.....

című szakdolgozat/diplomamunka

(a továbbiakban: dolgozat) önálló munkám, a dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. szabályait, valamint az egyetem által előírt, a dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében.

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat készítése során az önálló munka kitétel tekintetében a konzulens, illetve a feladatot kiadó oktatót nem tévesztettem meg.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ megtagadja a dolgozat befogadását és ellenem fegyelmi eljárást indíthat.

A dolgozat befogadásának megtagadása és a fegyelmi eljárás indítása nem érinti a szerzői jogsértés miatti egyéb (polgári jogi, szabálysértési jogi, büntetőjogi) jogkövetkezményeket.

hallgató

Szombathely,